

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การสื่อสารการตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม: ศึกษาเฉพาะกรณี ตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน จังหวัดราชบุรี” โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ การเก็บบันทึกข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบทางการตลาดของตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน

ส่วนที่ 2 วิธีการสื่อสารการตลาดของชุมชนเจ็ดเสมียน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารการตลาดของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน

ส่วนที่ 1 องค์ประกอบทางการตลาดของตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงลักษณะการดำเนินงานของ ตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พบว่า องค์ประกอบทางการตลาดของตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน สรุปได้ 4 ด้าน คือ สินค้าและบริการ ราคา ช่องทางจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด ดังนี้

สินค้าและบริการ

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของชุมชนเจ็ดเสมียนแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่นของชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียนแห่งนี้ โดยได้มีการศึกษาองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งมีรายละเอียด แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สินค้าและบริการที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) และ สินค้าและบริการที่จับต้องได้ (Tangible)

1. สินค้าและบริการที่จับต้องไม่ได้ (Intangible)

การนำเสนอผลการวิจัยในส่วนแรกจะนำเสนอข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียนเพื่อความเข้าใจในภาพรวมของชุมชน แสดงให้เห็นถึงสินค้าและบริการที่จับต้องไม่ได้ คือ วัฒนธรรมและความเก่าแก่ของตลาดเก่าเจ็ดเสมียน ซึ่งประกอบด้วยประวัติศาสตร์ของชุมชน ลักษณะทางกายภาพของชุมชน โครงสร้างของชุมชน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนศาสนา ประเพณีและชาติพันธุ์ ทำให้ได้ทราบถึงองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ซึ่งสิ่ง

เหล่านี้จะเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่ทำให้เกิดที่มาของการดำเนินงานตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน จังหวัดราชบุรีจนทุกวันนี้

ประวัติศาสตร์และความเป็นมา

เจ็ดเสมียนครั้งในอดีตนั้นมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน ดังมีตำนานไว้ว่า พระยาวชิรปราการหรือพระยาตากสิน ได้รวบรวมไพร่พลออกจากกรุงศรีอยุธยา พระองค์เดินทางมาเมืองราชบุรี เพื่อรวบรวมไพร่พลไปสู้รบกับพม่า พระองค์นำกองทัพช้าง กองทัพม้า และไพร่พลเดินทางทิศตะวันตกของแม่น้ำ พระองค์โปรดให้สำรวจทะเลเบียนไพร่พลว่าต้องการผู้รู้หนังสือในท้องที่มาจากบันทึกทะเลเบียนทหาร ได้มีราษฎรที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ อาสาสมัครเป็นเสมียนเพื่อจดลงบันทึกทะเลเบียนทหารถึง 7 คน ทำให้การรับสมัครชายไทยเป็นทหารเสร็จสิ้นก่อนพลบค่ำ พระองค์ประทับใจมาก จึงได้ตั้งหมู่บ้านแห่งนี้ว่า “หมู่บ้านเจ็ดเสมียน” สังกัดได้จากตราประจำเทศบาล จะเป็นรูปพระปรางค์ในสมัยกรุงธนบุรี ในรัชสมัยของพระเจ้าตากสินมหาราช และมีคนเจ็ดคนอยู่รอบ ๆ

เดิมตำบลเจ็ดเสมียน เคยเป็นอำเภอมาก่อน เรียกว่าอำเภอเจ็ดเสมียน ครั้นปี พ.ศ. 2438 ย้ายที่ตั้งอำเภอไปอยู่ที่โพธาราม ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง เขตปกครองนี้เลยกลายเป็นอำเภอโพธารามไป

ลักษณะทางกายภาพของชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียน

ตำบลเจ็ดเสมียนปัจจุบันนี้มี 6 หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านวังลึก บ้านเกาะสมบุรณ์ บ้านเจ็ดเสมียน บ้านสนามชัย บ้านคลองมะขาม และบ้านดอนไม้เรียง ทั้งนี้ในแต่ละหมู่บ้านยังได้แบ่งออกเป็น 14 ชุมชน ดังนี้ คือ 1. บ้านหนองบางงู 2. บ้านดอนไม้เรียง 3. บ้านหนองน้ำเค็ม 4. บ้านเกาะสมบุรณ์ 5. บ้านอู่เภาตรา 6. บ้านเจ็ดเสมียนนอก 7. บ้านเจ็ดเสมียนใน 8. บ้านวังลึก 9. บ้านพงสวาย 10. บ้านศาลตาปะกำ 11. บ้านคลองมะขามร่มเย็น 12. บ้านศาลตาราม 13. บ้านปลายคลองมะขาม 14. บ้านสะพานดำสามัคคี ซึ่งตลาดเจ็ดเสมียนตั้งอยู่ในพื้นที่เขตหมู่ 3 บ้านเจ็ดเสมียน ที่มีทั้งเทศบาลตำบล สถานีรถไฟ วัดเจ็ดเสมียน และโรงพยาบาลตั้งอยู่ด้วย

มีอาณาเขตตำบล ดังนี้ คือ

ทิศเหนือ ติดต่อ ต.ท่าชุมพล อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทิศใต้ ติดต่อ ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.ราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อ ต.คลองข่อย, บ้านสิงห์, ดอนทราย อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทิศตะวันตก ติดต่อ ต.ท่าชุมพล, บางโตนด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เจ็ดเสมียนอยู่ห่างจากตัวอำเภอโพธารามราว 10 กิโลเมตร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดราว 12 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ราว 90 กิโลเมตร

สภาพพื้นที่ทั่วไปของชุมชนเป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่านภายในตำบลมีคูคลองหลายแห่ง โดยมีชุมชนกระจายกันอยู่ตามริมแม่น้ำ ริมคลองชลประทาน และริมถนนทางเดินสาธารณะรอบชุมชน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชนนั้นมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันค่อนข้างสูง เนื่องจากรูปแบบของความสัมพันธ์เป็นไปในลักษณะสังคมชนบท และความสัมพันธ์ในลักษณะเครือญาติ

สภาพชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียน

ชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียนหลังสถานีรถไฟ ตำบลเจ็ดเสมียน หรือตลาดเจ็ดเสมียน อยู่ในทำเลที่มีเส้นทางคมนาคมหลักสามทางโอบล้อมและพาดผ่าน คือ มีแม่น้ำแม่กลองอยู่ทางด้านตะวันตก ส่วนด้านตะวันออกมีทางรถไฟและสถานีรถไฟเจ็ดเสมียน และคั่นกลางด้วยถนนของชุมชน

เดิมตัวตลาดสร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ เป็นโรงหลังคามุงจาก ครั้งที่แม่น้ำยังเป็นเส้นทางสัญจรหลัก เรือจากโพธาราม บ้านโป่ง บางนกแขวก บางคนที ดำเนินสะดวก และอัมพวา ต่างนำสินค้าเกษตร รวมถึงโองและเกลือ มาขึ้นที่ท่าตลาดเจ็ดเสมียน โดยในสมัยก่อนตลาดแห่งนี้เป็นตลาดนัดเช้า ทุกวันขึ้นและแรม 3 ค่ำ 8 ค่ำ และ 13 ค่ำ ถือเป็นชุมทางการค้าที่คึกคักมากแห่งหนึ่งของย่านนี้

เมื่อการคมนาคมทางน้ำซบเซาลง พร้อมๆ กับการเกิดขึ้นของทางรถไฟและถนน ตลาดจึงต้องหันหน้ามาหาถนน อาคารร้านค้าที่อยู่โดยรอบก็มีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาเป็นตึกแถวและเรือนไม้สองชั้น

ต่อมา ร้านค้าในตัวตลาดเจียบทยอยลง ร้านค้าซึ่งส่วนใหญ่เป็นของคนจีน เมื่อค้าขายร่ำรวยก็ส่งลูกหลานให้เรียนสูง ๆ คนรุ่นหลังจึงอพยพย้ายถิ่นไปทำกินกันในเมือง ตึกแถวหรืออาคารไม้เก่าแก่ที่ยังคงเรียงรายอยู่ บางส่วนเป็นแค่ที่อาศัย ขณะที่บางแห่งก็ปิดตาย เหลือผู้สืบทอดกิจการของบรรพบุรุษอยู่เพียงไม่กี่ราย

อย่างไรก็ตาม ตลาดนัดเจ็ดเสมียนก็ยังคงทำหน้าที่เป็นแหล่งซื้อขายของชุมชนอย่างแข็งขันจวบจนทุกวันนี้ นอกจากนัดเช้าที่มีตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ยังเพิ่มนัดเย็นทุกวันพฤหัสบดี เสาร์ และอาทิตย์อีกด้วย ซึ่งเมื่อถึงเวลานัด ลานโล่งกลางตลาดก็จะเต็มไปด้วยผู้คนและแผงค้าขาย

สภาพทางสังคม

- การคมนาคม-การจราจร

ชุมชนเจ็ดเสมียนนี้เดิมเป็นชุมชนเกษตรกรรมริมน้ำ ในระยะแรกได้มีการตั้งถิ่นฐานรวมกลุ่มกันไปตามริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ต่อมาเมื่อมีเส้นทางคมนาคมผ่านเพื่อให้ประชาชนใช้สัญจร

ไปมาทั้งทางรถยนต์และรถไฟ โดยการคมนาคมทางรถยนต์ ใช้โครงข่ายของระบบทางหลวง ซึ่งประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด หลายสายเชื่อมโยงพื้นที่ภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ และจังหวัดต่างๆ ในภาคกลางและภาคใต้ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (เดิม) (ถนนเพชรเกษม) เชื่อมโยงระหว่างพื้นที่ เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน กับ จังหวัดราชบุรี และทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3238 (แยก 4 เดิม-เจ็ดเสมียน) เชื่อมโยงพื้นที่ ภายในเขตเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน

การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ มีสถานีรถไฟบริเวณตลาดเจ็ดเสมียน เป็นเส้นทางรถไฟสายใต้ ที่ใช้ติดต่อระหว่างจังหวัดในภาคกลาง กับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้และภาคตะวันตก

ในปัจจุบันลักษณะการตั้งถิ่นฐานจึงกระจายอยู่ทั้ง 2 ทิศทางทั้งในแนวริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองและแนวทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3238 โดยมีสถานที่ตั้งของสาธารณูปการเดิม เช่น วัด โรงเรียน ตลาดเรียงรายตามชุมชนเดิม คือ ริมแม่น้ำแม่กลอง

- ความสัมพันธ์ภายในชุมชน

ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นความสัมพันธ์กันแบบเครือญาติและความสัมพันธ์กันในลักษณะสังคมชนบท สังเกตได้จากเวลาที่มีงานบุญต่าง ๆ จะมีชาวบ้านในชุมชนมาร่วมมือร่วมใจกันเรียกได้ว่าเกือบทั้งหมดชุมชนรู้จักกันหมด เพราะสภาพชุมชนเป็นสังคมแบบปิดไม่ได้เป็นทางผ่านหรือเป็นที่รู้จักมากนัก ค่อนข้างถูกโดดเดี่ยวจากสังคมภายนอก โดยมีถนนสายหลักที่จะเชื่อมจากชุมชนออกไปสู่สังคมภายนอก คือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เพียงสายเดียวเท่านั้น มีวัดเป็นสถานที่ศูนย์กลางชุมชน อันได้แก่ วัดเจ็ดเสมียน มักจะใช้อาคารเอนกประสงค์ของวัดบริเวณริมแม่น้ำเป็นสถานที่จัดงานหรือจัดการประชุมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชน

- ลักษณะประชากร

จำนวนประชากรแยกตามเพศ อายุ และลักษณะโครงสร้างประชากรโดยทั่วไป (จำนวน/ความหนาแน่นของครัวเรือน) มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,566 คน เป็นชาย 2,632 คน เป็นหญิง 2,934 คน และมีจำนวนครัวเรือน 1,622 ครัวเรือน

- ศาสนา ประเพณี และชาติพันธุ์

ประชาชนในชุมชนเจ็ดเสมียน ส่วนใหญ่มีเชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ และมีประเพณีการประกอบพิธีกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ทางศาสนาเป็นประจำ เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงาม ทางราชการและประชาชนได้ร่วมกันจัดให้มีงานประเพณีที่สำคัญๆ เช่น งาน

วันเฉลิมพระชนมพรรษา งานวันวิสาขบูชา งานประเพณีแห่ดอกไม้ทำยสงกรานต์ วันเข้าพรรษา งานประเพณีลอยกระทง เป็นต้น ซึ่งงานประเพณีดังกล่าวจะจัดตามเทศกาลประเพณีนิยม เทศบาลให้การสนับสนุนตลอดมา ในพื้นที่ตำบลเจ็ดเสมียน มีวัดทางพุทธศาสนา 4 วัด คือ 1. วัดใหม่ชานาญ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลเจ็ดเสมียน 2. วัดเจ็ดเสมียน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดเสมียน 3. วัดสนามชัย ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดเสมียน 4. วัดตึกหรือราษฎร ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเจ็ดเสมียน

อีกอย่างหนึ่ง ในความเป็นเจ็ดเสมียนนั้น ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายกลุ่มชน เช่น คนไทยพื้นถิ่นเดิม คนไทยเชื้อสายเขมร คนไทยเชื้อสายลาว และคนไทยเชื้อสายจีน อาศัยผสมกลมกลืนกันอย่างลงตัว ในอดีตแต่ละกลุ่มชนได้ทำหน้าที่ตามแบบแผนวัฒนธรรมดั้งเดิม คือ กลุ่มใดที่มีความเชื่อ ความคิด ภาษา ประเพณี พิธีกรรมอย่างไร ก็ประพฤติไปตามวัฒนธรรมของตนเอง ดังเช่น งานประเพณีที่สำคัญของชุมชนเจ็ดเสมียน ซึ่งชาวบ้านช่วยกันอนุรักษ์มายาวนานเป็นเวลา 100 กว่าปีแล้ว คือ งานประเพณีแห่ดอกไม้ทำยสงกรานต์ ซึ่งเป็นขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมของคนไทยเชื้อสายลาวที่มาอาศัยอยู่ในตำบลเจ็ดเสมียน จะจัดกันในช่วงสัปดาห์ต่อจากเทศกาลวันสงกรานต์ของทุกปี

วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ

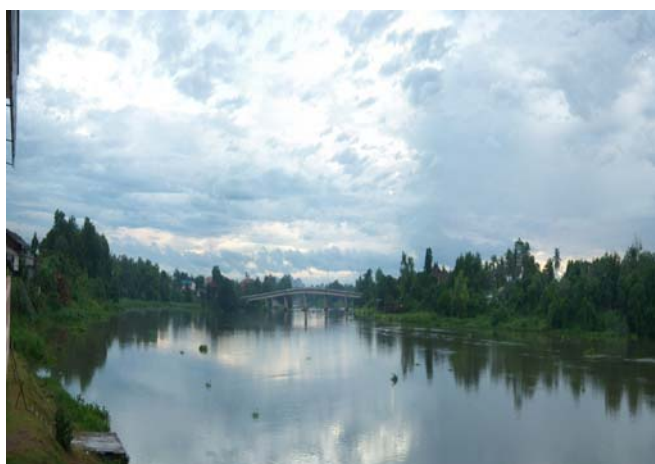
ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนนั้น ถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งที่เข้มแข็ง ที่เกิดขึ้นได้จากการพึ่งพาตนเอง และอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่น ยึดหลักการดำรงชีพอย่างพอเพียง มีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ทั้งนี้คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีพื้นที่เพาะปลูกโดยรอบชุมชน โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด 2,087.40 ไร่ จำนวนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 1,250 คน และ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม 250 หลังคาเรือน พืชที่ปลูก ได้แก่ ข้าว อ้อย มะขามเทศมัน เลี้ยงสัตว์ และพืชผัก ผลไม้อื่นๆ จึงทำให้ผลผลิตที่เหลือพอเพียงสำหรับบริโภคในครัวเรือนนั้น ได้นำมาออกจำหน่าย และทำให้สินค้าเกิดการแปรรูป เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ดังนั้นชุมชนจึงมีอาชีพอีกอย่างหนึ่ง นั่นก็คือ การค้าและอุตสาหกรรม มีจำนวนประชากรในโรงงานอุตสาหกรรม 786 คน ด้านการค้ามีทั้งขนาดเล็กถึงปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นการทำโรงงานทำหัตถ์ภาคเค็ม (หัตถ์ไข่เป็ด) มีประมาณ 12 แห่ง ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงเป็นอย่างมากของชุมชน เดิมไข่เป็ดที่ทำกันจะมีแต่ชนิดหมักเกลือดองเค็ม ส่วนแบบหวานนั้นมาเริ่มทำและได้รับความนิยมกันในภายหลัง รวมทั้งยังมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ 1 แห่ง เป็นโรงงานผลิตผลไม้อบแห้ง เป็นการสร้างงานให้คนในชุมชนได้มีรายได้จากอีกทางหนึ่งเช่นกัน

ด้วยเหตุนี้ จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบทของชุมชนเจ็ดเสมียนแสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่นของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนแห่งนี้ เพราะมีทั้งประวัติความ

เป็นมาที่ยาวนาน ขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณี รวมถึงลักษณะภูมิประเทศที่เอื้ออำนวยและมีความโดดเด่น คือ เป็นตลาดที่อยู่ติดริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมสายหลักในอดีต จนถึงปัจจุบันตลาดเดียวกันยังถูกขนานด้วยถนนและทางรถไฟ ประกอบกับบรรยากาศที่ร่มรื่น และยังคงสภาพความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีบริเวณลานโล่งตรงกลาง ซึ่งถูกขนานด้วยเรือนไม้สองชั้นเก่าแก่ให้เป็นแหล่งพบปะของผู้ขายแผงค้าและประชาชนที่มาจับจ่ายซื้อของ

ภาพที่ 4.1

บรรยากาศแม่น้ำแม่กลอง

ภาพที่ 4.2

สถานีรถไฟเจ็ดเสมียน

ภาพที่ 4.3
ห้องแถวตลาดเก่า 119 ปี

ภาพที่ 4.4
ภายในงานตลาด 119 ปี

จากการสัมภาษณ์นายพลสุทัศน์ เมฆสุวรรณ รองนายกเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน
ได้เล่าว่า

แต่ดั้งเดิม ตลาดแห่งนี้ปลูกสร้างแบบง่าย ๆ หลังคามุงจาก ในยุคที่แม่น้ำยังเป็น
เส้นทางคมนาคมสายหลัก ประชาชนจากบ้านโป่ง โพธาราม บางนกแขวก อัมพวา

ไปจนถึงดำเนินสะดวก ต่างนำเรือขนสินค้ามาขึ้นท่าติดตลาดในบริเวณนี้ ทั้งพืชผักผลไม้ เครื่องใช้ไม้สอย เครื่องปั้นดินเผา โดยเฉพาะโถงซึ่งมีชื่อเสียงของราชบุรี ตลาดเจ็ดเสมียนมีตลาดนัดทุกเช้า 3 ค่ำ 8 ค่ำ และ 13 ค่ำ นับเป็นศูนย์การซื้อขายแลกเปลี่ยนที่สำคัญของย่านนี้ในยุคนั้น จนกระทั่งทางรถไฟและถนนเพิ่มบทบาท ปล่อย่านน้ำให้เรือร้าง แต่ตลาดเจ็ดเสมียนยังคงคึกคัก ต่างกันแต่ตรงต้องหันหน้ามารับประชาชนชาวตลาดที่เดินทางจากฝั่งบก แถมยังนัดเพิ่มในช่วงเย็นวันพุธ ศุกร์ และเสาร์-อาทิตย์ (พุลสุทัศน์ เมฆสุวรรณ, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารของเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน พบว่า ในส่วนของการริเริ่มโครงการจัดงาน ALL ABOUT ARTS (สืบสานงานศิลป์ ภูมิปัญญาคนของแผ่นดิน) ตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียนร่วมกับภาครัฐและเอกชน ได้ร่วมกันจัดงานรำลึกถึงตลาดเก่าแก่ ซึ่งชาวชุมชนถือเอาโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เสด็จฯ ประพาสต้น เมื่อปี 2431 เป็นวันเริ่มนับอายุตลาดโบราณแห่งนี้ ในอดีตนั้นมีตลาดนัดตอนเช้าที่เก่าแก่ คือ นัด 3 ค่ำ 8 ค่ำ และ 13 ค่ำ เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน ได้ร่วมกับ สวนศิลป์บ้านดิน ของคุณมานพ มีจำรัส (ครูนาย) ศิลปินรางวัลศิลปาธร สำนักงานศิลปร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม คุณมานพ เป็นคนพื้นถิ่นและเป็นศิลปินนักแสดงสำคัญของภัทราวดีเธียเตอร์ ได้กลับมายังถิ่นเกิด เพื่อที่จะตอบแทนแผ่นดิน

อีกท่านหนึ่งที่มาปลูกชีวิตให้กับชุมชนเจ็ดเสมียน คือ คุณภัทราวดี มีชูธน (ครูเล็ก) นักแสดงและศิลปินอาวุโสที่ได้เสียสละแรงกายแรงใจมาสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้กับตำบลเจ็ดเสมียน ทำให้ตำบลเจ็ดเสมียนได้คึกคักและมีเสน่ห์กลับมาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ชาวบ้านเจ็ดเสมียนมีรายได้จากการค้าขายของกินของใช้ในตลาดเจ็ดเสมียน ไม่ว่าจะเป็นลูกเด็กเล็กแดง ผู้เฒ่าผู้แก่ มีความสุขกับการขายของที่นำมาจากท้องนาท้องไร่ และได้ร่วมกิจกรรมกันอย่างสนุกสนาน

โดยจัดให้มีทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ สุดท้ายของเดือน เวลาประมาณ 16.00 น. เป็นต้นไป เลือกซื้อเลือกกิน แบบวิถีชีวิตชาวบ้านในตลาดนัดหลังสถานีรถไฟ ชมผลงานศิลปะร่วมสมัย โดยนักแสดงไทยและต่างชาติ การแสดงของสวนศิลป์บ้านดิน (ภัทราวดี เธียเตอร์) เพลงพื้นบ้านตำหรับดั้งเดิม โดยศิลปินอาวุโสท้องถิ่นอายุ 80 ปีขึ้นไป การละเล่นเข้าผี ผีสุม ผีกระดัง ผีกะลา ผีกระบอก ของชุมชนบ้านดอนไม้เรียง (เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน, 2551)

จากการสัมภาษณ์ นายสุทธิเดช ริมธีระกุล นายกเทศมนตรีตำบลเจ็ดเสมียน ได้
บอกว่า

อันดับแรก คือต้องชำระประวัติศาสตร์ คือการให้คนในท้องถิ่นไปค้นไปหาสิ่งต่าง ๆ ที่บรรพบุรุษของเราได้สร้างเอาไว้หรือมีประวัติอะไร ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึก ให้คนในท้องถิ่นเกิดความรัก ความภูมิใจในตัวตนของตัวเอง ในท้องถิ่นที่เราได้อยู่ บางครั้งเราอาจจะมองเห็นว่า สิ่งที่เราเห็นอยู่นี้ เหมือนจะธรรมดา แต่ทำไมคนถึงมาเที่ยวเจ็ดเสมียน บางครั้งเราก็พูดให้ชาวบ้านเกิดความรัก มันก็เหมือนเป็นกุศโลบาย คือเราต้องไปค้นตัวตนของเราก่อนว่ามันมีอะไรบ้าง แล้วมาถ่ายทอด มาสร้างความภูมิใจให้กับเขา สร้างความรัก พูดให้เขาซึมซับไปเรื่อย ๆ ตอนนี้ประเทศยุ่ง่าย่ ก็ยังต้องทำให้เกิดการช่วยเหลือตนเอง มันบูรณาการได้หลายอย่าง ไม่ใช่ศิลปวัฒนธรรมอย่างเดียว เรามีวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเราจะเลยไปตะวันตกเข้ามา ทำให้ชีวิตคนเปลี่ยน เป็นไปได้คือเราไม่อยากให้มีเซเว่น โลตัส เพราะมันทำให้วิถีชีวิตมันเปลี่ยน มันจะโยนโยนไปหมด พอเซเว่นเข้ามาคนก็ไปกินอาหารฟาสต์ฟู้ด มันแตกไปเรื่องสถาบันครอบครัวด้วย เรื่องขนบธรรมเนียม ประเพณีด้วย พอเข้าเซเว่นปั๊บ เด็กมันก็ไม่กิน ขนมที่ชาวบ้านทำ ไชว์ห่วยก็ต้องหยุด เพราะแข่งกับนายทุนไม่ได้ ส่วนในเรื่องของการขายของในตลาด จะเป็นผลพลอยได้มากกว่า เราจะไม่เน้นธุรกิจ ตลาดใดที่มีธุรกิจเข้ามา ก็จะเกิดการล่มสลาย เกิดการแย่งกันทำมาหากิน แต่ทั้งนี้เศรษฐกิจก็จะตามมาเอง แล้วมันจะยั่งยืน เราสอนให้เขารู้ว่า การต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือการที่ซื่อสัตย์กับตนเอง จะเป็นผลดีสำหรับเราในอนาคต เพราะงานตรงนี้ต้องทำตลอด และเขาก็จะหล่อเลี้ยงตัวเองได้ ชาวบ้านก็จะเริ่มคิดได้ มันเป็นตลาดที่คนในชุมชนเกิดความรักในด้านศิลปวัฒนธรรม ในสิ่งที่เขามีอยู่และเกิดการค้นคว้าให้เขารักในตัวตน ซึ่งบรรพบุรุษของเขาได้สร้างเอาไว้ และเราก็อามาอวดคนไทยกันเอง และออกมาอวดคนต่างชาติ ผลที่ได้ตามมา ความรัก ความสามัคคีในชุมชน เศรษฐกิจ มันหล่อเลี้ยงชีวิต อีกทั้งชาวบ้านได้ความสุข เราจะไม่นั่งที่วัดดู คือเราจะทำอย่างไรให้ชาวบ้านมีความสุข นี่เป็นสิ่งสำคัญที่สุด ก็เริ่มจากครอบครัวก่อน ก็จะมีกิจกรรมเยอะ โชคดีที่ตลาดเป็นที่วัด เจ้าอาวาสในสมัยก่อนก็เมตตาปลูกห้องแถวให้อยู่ ตลาด 119 ปี เรานับปี พ.ศ.ที่ ๖.5 เสด็จมาที่นี่ ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ให้ชุมชนคิดเอง ทำเอง ช่วยเหลือตัวเอง เป็นเรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง ก็จะเป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต่อไป การที่จัดเดือนละครึ่ง ก็คือ เป็นเสน่ห์ อะไรที่มีบ่อย ๆ

คนก็จะเบื่อ ตลาดมีชีวิตชีวา สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ไม่ว่าจะเป็นลูกเด็กเล็กแดง ศิลปะสาขา งานปั้น งานประติมากรรม วาดภาพ งานเพ้นท์ วิถีชีวิตของคนในชุมชน พ่อค้าแม่ค้า สินค้า ผลิตภัณฑ์ ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ก็จะอยู่อย่างลงตัวและมีความสุข ใครที่มาในนี้ คนต้องมีใจรัก ไม่ใช่จะมาเดินซื้อของ ต้องมีใจรักในศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต และภูมิปัญญาในท้องถิ่น มาดูเสน่ห์ เราเริ่มมีแฟนพันธุ์แท้มันเป็นความซึ้งซึ้งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ทุกภาคส่วน ทำด้วยใจ เน้นจิตสาธารณะจริง ๆ (สุทธิเดช ริมธีระกุล, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานนั้นเป็นการสร้างสรรค์ตลาดที่เก่าแก่ให้มีชีวิตขึ้นมาอีกครั้งเพื่อที่จะเผยแพร่ สนับสนุนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยและเพิ่มพื้นที่ทางศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยในชุมชน ตลอดจนจนเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน สืบทอดภูมิปัญญาบรรพบุรุษ อนุรักษ์อาคารเก่า ที่เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ชุมชน รวมทั้งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของชุมชนให้คึกคัก โดยภายในงานจะจัดหมวดหมู่ของการแสดง ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น การแสดงศิลปะร่วมสมัย และวิถีชีวิตของตลาดนัดที่เก่าแก่หลังชุมชนเล็ก ๆ หลังสถานีรถไฟเจ็ดเสมียน

สินค้าบริการที่สำคัญในการจัดงาน ตลาด 119 ปี ก็คือ สินค้าทางด้านวัฒนธรรมที่ไม่ใช่เป็นวัตถุ สิ่งของ แต่เป็นในรูปแบบของศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น อีกทั้งศิลปะร่วมสมัย ทำให้เกิดลานแห่งศิลปวัฒนธรรมขึ้น ผสมผสานกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนได้อย่างลงตัว

พื้นที่แรก คือ การแสดงของศิลปินอาวุโสในพื้นที่ ณ บริเวณลานโพธิ์หน้าวัดเจ็ดเสมียน เพื่อให้นักแสดงอาวุโสได้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแสดงการทำขวัญข้าว ฝึ่ส้ม ฝึ่กระดัง ฝึ่กะลา ฝึ่กระบอก ของชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่าก่อให้เกิดความรักความสามัคคีภายในชุมชน โดยการนำเอาศิลปะเข้ามาเป็นตัวเชื่อมอย่างกลมกลืน และถ่ายทอดสืบลูกหลาน จนถึงปัจจุบัน รวมถึงการแสดงดนตรีไทยของเด็กนักเรียนโรงเรียนในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ นายพูลสุทัศน์ เมฆสุวรรณ รองนายกเทศมนตรี ได้บอกเล่าว่าเทศบาลเป็นผู้เริ่ม แต่ครูจะเป็นคนไปค้นคว้าประวัติศาสตร์ ที่หอสมุดแห่งชาติ และก็สามารถรวบรวมเก็บข้อมูลไว้ ต่อมาเราก็โชคดีที่ครูนายมา แต่ครูนายบอกว่าอย่าทำเหมือนเขาเลย มาทำเรื่องศิลปวัฒนธรรมดีกว่า ใหม่ ๆ ก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ ต่างคนก็

ต่างเรียนรู้ไป ต่อมาเขาก็มาขอสถานที่ตรงลานโพธิ์พอกเกิดงานครั้งแรก ก็เลยไปหาคน
เก่าแก่ในพื้นที่นั้น ที่พอจะอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของเก่า ก็เลยไปได้ตายายมา ก็ให้
มาร่วมเล่นการแสดง พอทำไปเรื่อย ๆ เราก็เริ่มเห็นว่าตลาดมันมีชีวิตชีวาคนเรากำลัง
ในศิลปวัฒนธรรม ก็จะมีสุนทรีย์ภาพ มองโลกด้วยความสวยงาม จะมีคุณค่า ในตัว
ของมันเอง จะไม่หลงใหลในตะวันตก แต่เราก็ต้องรู้จักการปรับตัวด้วย คือจะเกิด
ความเคยชินในตลาดว่าเหมือนไม่มีอะไรพอเราจัดให้เป็นรูปเป็นร่างจัดให้มี
ศิลปวัฒนธรรมขึ้นมา มันเลยทำให้ตลาดมีเสน่ห์ ตลาดมีชีวิต ไม่ใช่ตลาดที่สร้างภาพ
ขึ้นมา คนที่มาเที่ยวต้องมีใจรักในศิลปวัฒนธรรม (พูลสุขทัศน์ เมฆสุวรรณ, สัมภาษณ์,
10 มกราคม 2552)

อีกทั้งพื้นที่ดังกล่าวของตำบลเจ็ดเสมียนยังเคยเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนลาว
เขมร และชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ทำให้เกิดความหลากหลายด้านศิลปวัฒนธรรม ส่งผลให้เมืองราชบุรีมี
ชื่อเสียงด้านศิลปะท้องถิ่นมายาวนาน ในพื้นที่บริเวณตำบลนี้มีประวัติการดนตรี มีครอบครัวของ
พ่อเพลง แม่เพลง และครูเพลงที่สืบทอดศิลปะจากรุ่นสู่รุ่น แต่เนื่องจากความชราทำให้ไม่สามารถ
สร้างผลงานได้เต็มที่ และขาดผู้ที่จะสืบทอด จึงทำให้เกิดการขาดช่วงในการสืบสานและพัฒนา
งานศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการพยายามศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมผู้อาวุโสและครูเพลงใน
พื้นที่บ้านเกิด และผลงานการแสดงเก่าแก่ต่างๆ อาทิ เพลงกล่อมเด็ก เพลงขวัญข้าว เพลงฉ่อย
เพลงพวงมาลัย เพลงไทยเดิม ร่วมกันสร้างผลงานบนพื้นที่ชุมชน ตลอดจนเป็นการรักษา
เอกลักษณ์ของชุมชน และสืบทอดภูมิปัญญาบรรพบุรุษ

ภาพที่ 4.5

การรำพม่ารำขวานและการรำพลายชุมพล

หมายเหตุ: ผู้แสดงการรำพม่ารำขวาน ยายดำ วงศ์สำเนา อายุ 87 ปี และผู้แสดงการรำพลายชุมพล ยายละออง ชุ่มชื่น อายุ 83 ปี

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลและสัมภาษณ์ศิลปินอาวุโสของท้องถิ่น พบว่า คนผู้ที่สืบเชื้อสายเขมรยังคงอนุรักษ์วัฒนธรรมของเขาอยู่คือ การเข้าผี มี ผีกระดัง ผีกะลา ผีสุ่ม ผีกระบอก ผีกระดัง ผีกะลา ผีสุ่ม ผีกระบอก ถือว่าเป็น ผีดี ถ้าจะอัญเชิญต้องมีพิธีกรรมชุมนุมเทวดาก่อน ผู้นำจะต้องเป็น บุคคลที่อยู่ในศีลในธรรมชาวบ้านให้การเคารพนับถือ เป็นการ ขอขมาลาโทษต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สถิตปกปักรักษา อยู่ ณ บริเวณนั้น เพื่อสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แล้วจึงต่อด้วยการเข้าผี แต่ละชนิดตามอุปกรณ์ อย่าง ผีกระดัง ก็ จะใช้กระดังเป็นสื่อเชิญผี พร้อมนำสากตำข้าว มาวาง 2 อัน แล้ววางไม้กระดานไว้บนสาก ผู้เข้าผีขึ้นนั่งคุกเข่าบนไม้กระดาน นั้น แล้วถูกมัดปิดหูปิดตาด้วยผ้าขาวม้า มือสองข้างจับกระดัง เอาผ้าขาวม้าอีกผืนปิดทับลำตัวและศีรษะอีกทีหนึ่ง การดำเนิน การเชิญผีผีเลี้ยงจะร้องเพลงว่า....แม่นางดังเอ๋ย ข้าวปลาลางหงส์ กระดังไม้หมากสากไม้แดง กระแสแขมแม่ กระดังพัดข้าว บินมาปรี๊ด ๆ บินมาปลาย ๆ พันดินทราย เขยิบ ๆ... ร้องไปเรื่อย ๆ ตามจังหวะ จากช้า ๆ และค่อย ๆ เร็วและดังขึ้นกว่าเดิมจนกว่าผีจะเข้า เมื่อผีเข้าสู่ร่างแล้ว ผีเลี้ยงสั่งให้ทำอะไรจะทำหมด เช่น พัดข้าว กระท่ายกระดัง (เป็นวิธีการอย่างหนึ่งด้วยการ ส่ายกระดังคล้าย ๆ ร่อน เพื่อให้ข้าว เปลือกมารวมกันตรงกลางกระดัง) หรือโปรยข้าวให้ไก่กิน และร้องรำทำเพลง ทำรำของผู้ที่ผีเข้าจะมีลีลาไม่เหมือนกับตัวจริงที่ทำตามปกติ เมื่อสนุกสนานได้

ที่แล้ว ฟี่เลี้ยงจะเชิญผีออก ด้วยการตะโกนเข้าไปในโสตประสาทหูแรง ๆ ด้วยคำว่า กระตุ๊ด ๆ ๆ จนกว่าผีจะออก บางราย พอผีออกแล้วต้องนอนแผ่หรา ด้วยอาการเพลียหมดแรง ที่อาการหนักหน่อย ฟี่เลี้ยงต้องเอาพระมาคล้องคอให้ เพื่อเรียกอาการและสติให้กลับคืนมา

ส่วนผีอื่น ๆ ก็มีวิธีการเข้าผีคล้าย ๆ กัน แต่ แม่เพลงคนละบท ผีสุมพอเข้าก็จะสุมปลากัน หรือผีกะลา ผีกระบอก ซึ่งจะแสดงออกตามวิถีชีวิตของชาวนาในการทำมาหากิน การเข้าผี นับว่าเป็นศาสตร์และกุศโลบายของคนโบราณ ให้ผู้ที่มีจิตอ่อนไหวง่าย คนขี้อายที่ไม่กล้าแสดงออก ได้เกิดความกล้า ผีจะไม่เข้าทุกคน ขึ้นอยู่กับสภาวะจิต การเข้าผีกระดัง ผีกะลา ผีสุม ส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเข้ากัน สำหรับ ผีกระบอกจะเป็นของผู้ชาย

ชาวตำบลเจ็ดเสมียนได้สืบสานและอนุรักษ์มาร่วมศตวรรษ น่าเสียดายที่ การเข้าผีลงได้สูญหายไป เพราะผู้เฒ่าผู้แก่จำคาถาการเข้าผีชนิดนี้ไม่ได้

ภาพที่ 4.6

ภาพการแสดงเข้าผีของชาวเจ็ดเสมียน

นอกจากการแสดงของศิลปินพื้นบ้านและการเข้าผีแล้ว ก็ยังมีการแสดงดนตรีไทย และนาฏศิลป์ของเด็ก ๆ ที่กำลังศึกษาอยู่ที่โรงเรียนสนามชัยและโรงเรียนเจ็ดเสมียนอีกด้วย

ภาพที่ 4.7

การแสดงดนตรีไทยของเด็กๆ ในชุมชนเจ็ดเสมียน

จากการสัมภาษณ์ ครูกุลนภัส ฉิมพิบูลย์ ครูโรงเรียนวัดสนามชัย พบว่า ให้เด็กเข้ามาร่วม การแสดงร่วมทำกิจกรรมของชุมชน วัด โรงเรียน เป็นการหา รายได้พิเศษให้กับเด็ก ให้ทุนการศึกษาจากที่เด็กเล่นดนตรีไทย ดุแลและฝึกซ้อม โดย ได้มอบหมายลูกชายของท่าน ซึ่งจบปริญญาตรีสาขาดุริยางคศิลป์จากมหาวิทยาลัย มหิดล ให้ช่วยสอนเด็ก ๆ ในชุมชน เด็กที่มานอกเหนือจากโรงเรียนวัดสนามชัย ส่วน ใหญ่ก็ล้วนเป็นเด็กในชุมชนเจ็ดเสมียน ก็จะมีเด็ก ๆ เข้ามาเรียนเพิ่มอยู่เรื่อย ๆ อย่าง ต่อเนื่อง และเข้าร่วมกิจกรรมกับทางสวนศิลป์บ้านดิน ซึ่งเด็กทุกคนมาด้วยความ สัมผัสใจ แม้ว่าการที่เข้าร่วมงานนี้จะไม่ได้ค่าตอบแทนก็ตาม แต่ทั้งนี้ก็จะมี ผู้สนับสนุนกิจกรรม คือคุณนิศยา ผู้ประกอบการผักกาดตราชฎา จะช่วยเรื่องของ เสื้อผ้า อาหารการกิน ต่อมาเทศบาลก็ออกให้บ้าง ส่วนใหญ่เด็ก ๆ ก็ไม่ได้คาดหวังที่ จะได้ค่าตอบแทนอะไร แค่ได้มีโอกาสมาแสดงความสามารถก็ถือเป็นค่าตอบแทน ทางด้านจิตใจและความภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่ของพวกเขาแล้ว ในบางครั้งก็ได้ทำการ แสดงร่วมกับทางสวนศิลป์บ้านดินด้วย ชุมชนเจ็ดเสมียนจะมีวัฒนธรรมรากเดิม ก็ จะพยายามอนุรักษ์ และสืบทอดต่อไปชั่วลูกชั่วหลาน การแสดงก็คิดจะปรับปรุงไปเรื่อย ๆ อาจจะมีการผสมผสานระหว่างการแสดงดนตรีกับศิลปะด้วย หรืออาจมีการพ่อนรำ ประกอบด้วย เป็นแบบวัฒนธรรมเดิมก่อนรำ ตอนนี้ได้พยายามดึงเด็กจากโรงเรียน วัดเจ็ดเสมียนมาด้วย อาจขอความร่วมมือให้เด็กมาร่วมแสดงนาฏศิลป์ และอาจจะ ให้ผู้สูงอายุมาร่วมเล่นด้วย (กุลนภัส ฉิมพิบูลย์, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

ภาพที่ 4.8

การสาธิตการแสดงศิลปะของบุคคลทั่วไป

พื้นที่ที่สอง คือ เวทีแสดงศิลปวัฒนธรรมของเยาวชน และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์จะเข้าร่วมแสดงในโครงการฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นผลให้ใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งจะเป็น บริเวณในศาลาเอนกประสงค์ริมน้ำ วัดเจ็ดเสมียน

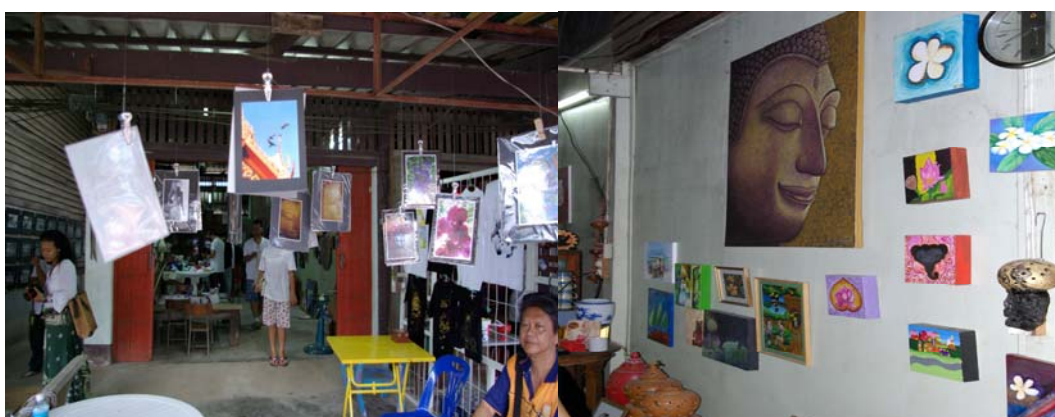
โดยในบริเวณภายในตลาด 119 ปี จะมีสถานที่ที่เป็นที่ฝึกสอนเด็กและเยาวชนในการเรียนศิลปะ ภาพวาด ภาพพิมพ์ และปูนปั้น เพื่อที่จะนำผลงานของตนเองหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจจะเข้าร่วมโครงการไปแสดงยังศาลาเอนกประสงค์ริมน้ำ วัดเจ็ดเสมียน รวมทั้งอาจจะจัดแสดงผลงานและวางจำหน่ายสินค้า ภายในบริเวณลานตลาด 119 ปีอีกด้วย

จากการสัมภาษณ์ นายมานพ มีจำรัส (ครูนาย) ศิลปินรางวัลศิลปาธร ได้บอกว่าอยากที่จะทำตรงนี้ เพราะเห็นว่ามันมีทุกอย่างพร้อมอยู่แล้ว คือ พื้นที่มีมันมีเสน่ห์ มีความสวยงาม มีชีวิตอยู่แล้ว ก็คิดว่าน่าจะทำ เพราะมีต้นโพธิ์ แม่น้ำ ตลาดนัด สถานีรถไฟ เทศบาล ชาวบ้านดี ๆ คนดีเยอะ ๆ มากมาย ตรงนี้ครับ ก็คิดว่าน่าจะเอาศิลปะมาทำให้กับเด็ก ๆ ได้เห็น จริง ๆ แล้ว การบอกให้เด็กเรียนรู้ยาก หรือทุกคนไม่ชอบการเรียนรู้หรอก เรียนรู้ก็ต้องบังคับให้จำ ให้จด เยอะแยะมากมาย มีระบบระเบียบมาก ก็เลยมีความรู้สึกที่ว่า เรายังจะทำไปเรื่อย ๆ ให้มันเกิดการซึมซับจะดีที่สุด เมื่อทุกคนซึมซับแล้วก็จะจดจำแล้วก็นำไปปฏิบัติกันเองในอนาคต แล้วก็มีความรู้สึกว่า เดี่ยวนี้ เด็ก ๆ ส่วนใหญ่ไม่มีอะไรทำ เมื่อก่อนมีลิเก ลำตัด มีอะไรเยอะแยะมากมาย เด็ก ๆ ก็ไม่มัวไปนั่งอยู่หน้าจอทีวี ไม่มัวไปนั่งที่เกมกด คือออกมามีกิจกรรม มีอะไรทำ อากาศดี ๆ ทุกอย่างดี ๆ สุขภาพกายและจิตมันก็จะดีตามมาด้วย

คิดว่ามันถึงเวลาแล้วที่ทุกคนจะต้องออกมานอกบ้าน และก็มาดูงาน ไม่ได้บอกว่า เป็นศิลปะที่ดี ๆ แต่ก็มีหลากหลายทางการแสดงของศิลปะ (มานพ มีจำรัส, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

ครูนายเชื่อมั่นว่า เด็กทุกคนมีความสามารถ มีความเป็นอัจฉริยะในตัว ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะมีโอกาสได้ลองได้ทำในสิ่งที่ตนเองคิดหรือไม่ โครงการสืบสานงานศิลป์ จึงต้องการให้ทุกคนได้ทดลอง ได้เรียนรู้จากความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นระหว่างกิจกรรม ด้วยเชื่อว่าการสร้างมนุษย์ หรือสิ่งดี ๆ ที่จะเกิดขึ้นบนโลกใบนี้ย่อมแลกมาด้วยความเสียหาย

ภาพที่ 4.9
สถานที่สอนศิลปะ

จากการสัมภาษณ์ นางณภัทรชนม์ อภิรัตน์อุดมชัย (ครูเล็ก) ซึ่งเป็นศิลปินอิสระ ได้เล่าว่า

สถานที่ที่เป็นตึกเล็ก ๆ แห่งนี้ได้เป็นสถานที่สอนศิลปะให้กับเด็ก ๆ ชุมชนเจ็ดเสมียน ตอนแรกก็จะทำให้ช่วงระยะหนึ่ง โครงการนี้เกิดขึ้นได้ เพราะอาเล็กกับสวนศิลป์ บ้านดินคุยกันว่า เราน่าจะทำอะไรให้กับชุมชน สวนศิลป์บ้านดินจะมีซัมเมอร์ทุกปีอยู่แล้ว ตอนแรกว่าจะสอนได้ต้นไม้ แต่ตอนนี้ได้บ้านจากเจ้าของบ้านนี้ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้ใช้เป็นที่พักสอน แล้วเด็กที่ลงทะเบียนเรียนตอนนี้มีอยู่ 25-40 คน เรียนฟรีทุกอย่าง ได้ศิลปินจากราชบุรีบ้าง กรุงเทพฯบ้าง จะช่วยกันหามา ส่วนเราจะช่วยสละเวลาช่วงบ่ายวันเสาร์ สำนักวัฒนธรรมเป็นศิลปะร่วมสมัยให้ทุนมาสามเดือน แสดงศิลปะ ในศาลาเอนกประสงค์ เด็กจะหมุนมาเรื่อย ๆ ได้ผลกับเด็ก ได้ปิ้งแล้วตั้งแต่งานตลาด เดือนกุมภาพันธ์มีนา มีศิลปินรุ่นเก่า ๆ เวียนมาสอน ของราชบุรี อาจารย์ที่

เกษียณแล้ว จากเทคนิคราชบุรี อาจารย์ที่เป็นศิลปินชั้นนำของราชบุรี น้อง ๆ ที่ทำงานด้านนี้อยู่ ด้านโฆษณา ด้านศิลปะ จบเพาะช่างบ้าง จากมหาวิทยาลัยอื่นบ้างมาช่วยสอน เสาร์อาทิตย์ หรือเวลาว่าง ๆ ก็จะมาช่วยสอน ทีมผู้กันอาสาสมัครมาช่วยสอน และเพื่อน ๆ แขนงอื่นมาสอนบ้าง อายุเริ่มตั้งแต่ 6 ขวบ จริง ๆ แล้ว ก็ไม่จำกัดอายุ ส่วนใหญ่จะเป็นวัยเด็กม.ต้น ม.ปลาย แต่ก็มีสอนที่ให้ประกอบอาชีพบ้าง แต่ก็หมุนเวียนกันไป ไม่ใช่แค่เด็กหน้าเดิม ๆ ที่นี้จะสอนเสาร์อาทิตย์ บ่ายโมงถึงบ่ายสามโมง เราไม่บังคับอยากเขียนอะไรก็เขียน ดูว่าเค้าชอบอะไร ก็จะค่อยตะล่อมให้เข้ามาในศิลปะ เพราะงานศิลปะช่วยขัดเกลาจิตใจ ส่วนตัวทำที่โครงการหลวงด้วย ที่ดอยตุง เชียงราย เป็นของมูลนิธิ ที่มีทั้งงานภาพวาด งานปั้น งานที่จะแสดง บางชิ้นเยี่ยมมาโชว์ ที่ได้มาทำงานให้เจ็ดเสมียนตั้งแต่แรก ครูนายชวนให้มาทำ จริง ๆ แล้วทำงานให้ที่โรงละครเป็นฟรีแลนซ์ ไปช่วยงาน ไม่ได้คิดอะไร แต่ชุมชนมันเล็ก ที่จะดันให้โตเร็ว ๆ อาจจะยากหน่อย ในช่วงแรกชาวบ้านก็ไม่เข้าใจ คิดว่าศิลปินเข้ามาทำอะไรกัน มันจะเข้าทำรีปาว พอพวกเขาได้เห็นที่เราตั้งใจที่จะทำงานตรงนี้จริง ๆ เขาก็เริ่มเข้าใจและเปิดใจยอมรับมากขึ้น (ณภัทรชนม์ อภิรัตน์อุดมชัย, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

พื้นที่ที่สาม คือ เวทีการแสดงศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน พร้อมทั้งสร้างสรรค์ สะสม และสร้างต้นทุนใหม่ทางวัฒนธรรม แก่สังคมให้รู้เท่าทันและก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชาติในด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและศิลปะการบันเทิง

ภาพที่ 4.10

การแสดงศิลปะร่วมสมัยของชาวญี่ปุ่น

จากการสัมภาษณ์ พี่พงษ์ สิงหาติปรีชากุล กำนันหมู่ที่ 3 ได้บอกว่า คุณภัทราวดี มีชูธน ที่เป็นหัวเรือใหญ่ เป็นคนที่น่าสนใจมา และเป็นคนที่ออกหัวคิด วางแผน เพราะท่านเป็นคนที่มีความประสพการณ์ ท่านก็ไปมาทั่วโลก รองลงมา ก็คือครูนาย ที่เป็นลูกศิษย์ ถือว่าเป็นศิษย์เอกของครูเล็ก เพราะท่านก็เป็นคนเจ็ดเสมียน ท่านเลยอยากจะทำอะไรให้กับบ้านเกิด อยากจะสร้างสรรค์ให้เจ็ดเสมียนเป็นเมืองแห่งศิลปะ เผยแพร่วัฒนธรรม แหล่งเรียนรู้ ก็เลยนำวัตถุประสงค์มาถ่ายทอดเรียกลูกบ้าน ผู้บริหาร ผู้นำในตำบลมาประชุม เพราะมีทุนเดิมอยู่แล้ว มีรากเหง้า มีตำนาน เพราะคนที่นี่มีหลายเชื้อสาย คือ มีทั้งมอญ ลาว ไทย เขมร จีน เจ็ดเสมียนนี้วัดลาว มีประเพณีแห่ดอกไม้ ซึ่งเป็นของคนลาว จัดงานทำยสงกรานต์ เป็นประเพณีที่มีมานานเป็นร้อยปีแล้ว เป็นแหล่งอารยธรรมสมัยก่อน เพราะที่นี่จะชอบด้นกลอนสดกัน ซึ่งร. 5 จะเสด็จประพาสที่ตลาดนัดเจ็ดเสมียน ครูนายจะพูดตลอดว่าที่ทุกวันนี้ทำได้เพราะว่ายากเครดิตให้กับสถานที่ด้วย เพราะเอื้อด้วย ร้อยเปอร์เซ็นต์มาจากสถานที่ 50 การบริหารของบุคคล 50 มาประกอบกัน ต้องอาศัยหลาย ๆ อย่างถึงจะสำเร็จได้ และเราก็ไม่มีทุน ต่างก็ทำด้วยความสมัครใจ จะเห็นว่ามีคนทุกวัย ทุกคนแก่ เด็ก วัยกลางคน เล่นด้วยกันได้ อันนี้คือวัตถุประสงค์ ทุกคนมาไม่มีค่าจ้าง เล่นกันให้ฟรี ๆ ที่นี่คือศิลปะ ไม่ต้องพูดถึงเรื่องธุรกิจ (พี่พงษ์ สิงหาติปรีชากุล, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

จากการสัมภาษณ์ นายมานพ มีจำรัส (ครูนาย) ได้บอกว่า พูดถึงเรื่องงานศิลปะพื้นบ้านกับศิลปะร่วมสมัย มานพให้ความเห็นว่า มันคือเนื้อเดียวกัน ถ้าถามว่าศิลปะมันแยกตรงไหน มันแยกเพราะมนุษย์ มนุษย์ชอบจัดแบ่ง

หมวดหมู่ เพื่อให้การทำความเข้าใจ และเป็นสัญลักษณ์ที่จะบอก และเชื่อกันแบบง่าย ๆ แต่สำหรับศิลปะทุกประเภท พอคุยไปคุยมาแล้ว มันกลายเป็นเรื่องเดียวกันหมด มีรากของบรรพบุรุษ แต่ใน พ.ศ.นี้สมองเราเป็นอีกแบบหนึ่งมันมีเรื่องของอินเทอร์เน็ต วิดีโอ โปรเจคเตอร์ คือสื่อต่าง ๆ เข้ามาช่วยขยายใหญ่ในความคิดของบรรพบุรุษ อย่างเมื่อก่อนบรรพบุรุษอยากจะทำเทวดาลอยต่องดิ่งต้องขึ้นสลิงกันเดี๋ยวนี้ไม่ต้อง แค่วิดีโอเข้าไปก็มีนางฟ้าลอยไปมาในจอ จริง ๆ แล้วการร่วมสมัยคือการทำให้ขยายความเข้าใจ มาช่วยเรื่องขยายความคิดของบรรพบุรุษเท่านั้นเอง ไม่ใช่ว่าร่วมสมัยมาจะต้องเอาบรรพบุรุษหายไป เอาจานเก่าทิ้งไป ไม่ใช่เลย

เรื่อง All About Art จะดูแลทุกอย่าง ตั้งแต่ว่าเดือนหน้าจะเล่นอะไร ครูเล็กจะช่วยในเรื่องของศิลปินต่างประเทศ ตอนนี้เรามีพันธมิตรที่ฮ่องกงเขาเป็น เพื่อนกับครูเล็ก เขาจะส่งศิลปินจากฮ่องกงมา ครูเล็กคอยติดต่อประสานให้ ต่อไปจะมีพันธมิตรส่งศิลปินมาเป็น International ซึ่งจะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กว้างขึ้น และเราจะดูแลว่าจะทำอะไรต่อไปอยาก จะให้ศิลปินเข้ามามีส่วนร่วม ใครอยากจะทำงานตรงนี้ให้กับชุมชนเรารู้สึกว่ามันไม่ใช่ชุมชนของคนใดคนหนึ่ง อยากให้ทุกคนรู้สึกว่าเขาก็เป็นเจ้าของที่นี้เหมือนกัน ให้เขามาแชร์ความรู้ความเข้าใจ แชร์ศิลปะ ซึ่งกัน และกัน (มานพ มีจำรัส, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

ทางด้านสินค้าบริการอื่น ๆ ภายในงานตลาด 119 ปี เจ็ดเสมียน ซึ่งได้จัดเตรียมไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่มาชมงาน มีดังต่อไปนี้ อันได้แก่

- บริการนวดแผนไทยโบราณ

บริการนวดแผนไทยโบราณ เป็นบริการเสริม ที่ทำให้นักท่องเที่ยวได้ผ่อนคลายจากการเดินทางและการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ สถานที่ตั้งจะอยู่บริเวณริมน้ำแม่กลอง เยื้องกับลานออกกำลังกาย ช้าง ๆ ลานแสดงศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ทั้งนี้จะมีบริการนวดตัว นวดฝ่าเท้า เพื่อสุขภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้ผ่านการฝึกและอบรมจากสมาคม

ภาพที่ 4.11
การนวดแผนไทยโบราณ

การบริการนวด จะมีวันศุกร์-อาทิตย์ ของทุกสัปดาห์เป็นเวลา 15.00-19.00 น. เนื่องจากเป็นการบริการใหม่ที่เพิ่งเริ่มทำขึ้นมา การบริการนวดตัวและนวดฝ่าเท้าจึงมีจำนวนเพียงแค่ 2 เตียงเท่านั้น ค่าบริการ 150 บาทต่อชั่วโมง และคาดว่าจะมีโครงการเพิ่มและขยายการบริการนวดแผนไทยโบราณขึ้นในอนาคตข้างหน้า

- บริการลานออกกำลังกาย

บริการลานออกกำลังกาย ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลอง ช้าง ๆ ลานแสดงศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เป็นบริการพิเศษที่ให้นักท่องเที่ยวได้เปลี่ยนอิริยาบถให้รู้สึกกระปรี้กระเปร่า และนั่งพักผ่อนสูดกับอากาศบริสุทธิ์ รวมทั้งยังได้ชื่นชมกับทิวทัศน์ที่สวยงามในบรรยากาศริมแม่น้ำแม่กลอง และสถานที่แห่งนี้ยังจัดให้บริการฟรีอีกด้วย

ภาพที่ 4.12
บริการลานออกกำลังกายและที่นั่งพักผ่อนริมน้ำ

- บริการที่พักค้างแรม

บริการที่พักค้างแรม หรือที่เรียกว่า โฮมสเตย์ ซึ่งมีอยู่แห่งเดียวที่คอยให้การต้อนรับและบริการนักท่องเที่ยวอยู่ขณะนี้ นั่นก็คือ สวนศิลป์บ้านดิน

ภาพที่ 4.13

สวนศิลป์บ้านดิน

บริเวณภายนอกสวนศิลป์ บ้านดิน

บ้านของสวนศิลป์ บ้านดิน

บริเวณภายในสวนศิลป์ บ้านดิน

ลานแสดงกิจกรรม

สวนศิลป์บ้านดิน “บ้านดิน” ถือกำเนิด โดยดำริของ คุณภัทราวดี มีชูธน ผู้อำนวยการสร้างสรรค์ ภัทราวดีเฉียเตอร์ เพื่อเป็นสถานที่ถ่ายทำละครโทรทัศน์เรื่อง “ต้ม” ทางไทยทีวีสีช่อง 3 ด้วยการสร้างสรรค์ของนายดี ศิลปินดินปั้นเมื่อปีพ.ศ. 2546 และในปีเดียวกัน “บ้านดิน” ได้ปรับปรุง ต่อเติม และก่อตั้งเป็น “ศิลปะสถาน” ท่ามกลางธรรมชาติ ล้อมรอบด้วยคูน้ำ และสวน

มะม่วง บนเนื้อที่ 3 ไร่ ในเทศบาลเจ็ดเสมียน จังหวัดราชบุรี ด้วยการสนับสนุนของ กองทุนเพื่อการศึกษาศิลปะภัทราวดีเยียเตอร์ จนแล้วเสร็จเมื่อปีพ.ศ. 2550 ในนาม "สวนศิลป์ บ้านดิน ธรรมชาติสถานเพื่องานศิลปะ (ภัทราวดีเยียเตอร์ เจ็ดเสมียน ราชบุรี) ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะส่งศิลปินกลับคืนท้องถิ่นกำเนิด เพื่อนำความรู้ความสามารถไปพัฒนา และสร้างพื้นที่ทางศิลปะให้กับชุมชนที่สามารถรองรับกิจกรรมด้านศิลปะต่าง ๆ ในทุก ๆ รูปแบบอย่างครบวงจร ด้วยความเรียบง่าย และเป็นกันเอง ประกอบไปด้วยโรงละคร ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องพัก ร้านอาหาร ฯลฯ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางของชุมชน ในการสร้างสรรค์ พัฒนา และแลกเปลี่ยนความรู้ชาวไทย และชาวต่างชาติ

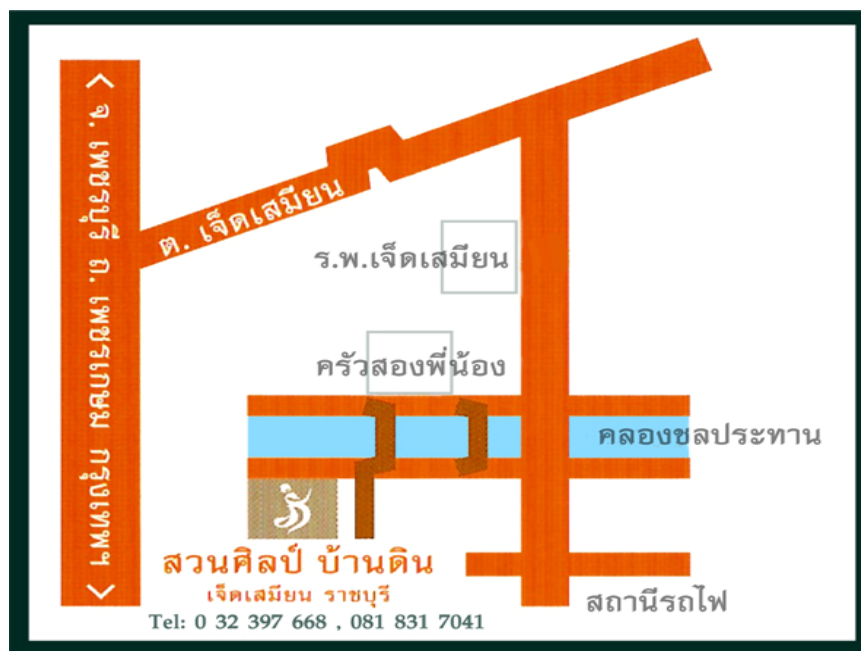
โดยมอบหมายให้ ศิลปินในท้องถิ่น นายมานพ มีจำรัส “ศิลปินทุนภัทราวดีเยียเตอร์” ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2535 ผู้มีความสามารถด้านการออกแบบ และกำกับลีลาจากภัทราวดีเยียเตอร์ และศิลปินยอดเยี่ยม รางวัลศิลปาธร สาขาศิลปะการแสดงร่วมสมัย ปีพ.ศ. 2548 จากกระทรวงวัฒนธรรม เป็นผู้อำนวยการสวนศิลป์

ทั้งนี้ ได้มีการเปิดอบรมเป็นหมู่คณะ สำหรับครู และองค์กรเอกชนที่ สนใจ ศิลปะการแสดง โดยหลักสูตรที่เปิดสอน มีดังนี้ ได้แก่

- 1.รำไทย
2. โขนลิง โขนยักษ์
3. นาฏศิลป์พื้นบ้าน
4. นาฏศิลป์ร่วมสมัย
5. ศิลปะการแสดง
6. ดนตรีไทย
7. ศิลปะการป้องกันตัว
8. นาฏศิลป์ตะวันตก

นอกจากนี้ ทางสวนศิลป์บ้านดิน เปิดบริการให้เช่าสถานที่ทำ กิจกรรม พักแรม จัดเลี้ยง ประชุมสัมมนา และจัดการแสดง

ภาพที่ 4.14
แผนที่ไปสวนศิลป์ บ้านดิน

นอกจากนี้ ภายในตลาด 119 ปี ยังมีสถานที่ที่สำคัญอีกหลายแห่งที่ทางชุมชนเจ็ดเสมียนได้อนุรักษ์ไว้จนถึงปัจจุบัน ดังนี้ คือ พิพิธภัณฑ์เล็ก ๆ ซึ่งเคยเป็นร้านช่างทองเก่า ศาลเจ้าริมน้ำ ภาพถ่ายสมัยอดีตที่ประดับเรียงรายบนกำแพงตึกไม้เก่า ๆ

ภาพที่ 4.15
ภาพถ่ายสมัยอดีต

ภาพที่ 4.16
ศาลเจ้าริมน้ำ

ภาพที่ 4.17
ร้านช่างทองเก่ากลายเป็นพิพิธภัณฑ์เล็ก ๆ

จากการสัมภาษณ์คุณจักรกริณี สันติตรงยุทธ หรือคุณจูน ทายาทร้านทอง ได้เล่า
ว่า

ก่อนเริ่มงานศิลป์ที่เจ็ดเสมียนไม่นานนัก ทางกลุ่มผู้จัดงานซึ่งมีเทศบาลเจ็ดเสมียน
และกำนันเป็นแรงหลักก็พากันมาคุยกับคุณจูน เพราะทราบว่าที่บ้านมีของเก่ามาก
อยากให้เปิดให้นักท่องเที่ยวชม และกะการณกันว่าต่อไปอาจจะขอให้จัดเป็น
พิพิธภัณฑ์ บ้านที่อาศัยอยู่ปัจจุบันนี้ ในสมัยก่อนเคยเป็นร้านทำทองง่วนหลีเฮง ต่อมา

ก็เปลี่ยนกิจการเป็นทำผักกาด (หัวไชโป้ว) โดยไปตั้งโรงผักกาดแยกไปอยู่อีกที่หนึ่ง พอถึงรุ่นลูกก็เข้าไปเรียนหนังสือในเมือง เรียนจบก็ทยอยแยกครอบครัวและพากันไปตั้งหลักแหล่งที่อื่น นานวันเข้าผู้ใหญ่ในบ้านก็จากไปจนหมด เหลือคุณจูนซึ่งเป็นหลานคนโตอาศัยอยู่ในบ้านเก่าเพียงลำพังมานานหลายสิบปีแล้ว

คุณจูนเสริมว่า ส่วนตัวแล้วไม่มีปัญหาอะไรที่จะเปิดบ้านเป็นพิพิธภัณฑ์ เพราะบ้านขนาดสองคูหาที่อยู่คนเดียวและมีของเก่ามากมายที่ตกทอดมา รวมทั้งนิตยสารต่าง ๆ จำนวนมหาศาลก็น่าจะเปิดให้คนชมได้ ตอนนี้อยากให้คณะทำงานมาดำเนินการเท่านั้น (จักรกรินทร์ สันติตรงยุทธ, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

2. สินค้าและบริการที่จับต้องได้ (Tangible)

สินค้าวัฒนธรรมส่วนใหญ่ในโครงการตลาด 119 ปีจะเป็นสินค้าของคนในชุมชน ทั้งอาหารคาว หวาน ผัก ผลไม้ เครื่องดื่มต่าง ๆ กาแฟโบราณ ของเล่นโบราณ รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ต่างๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับสินค้าที่มีชื่อเสียงโด่งดัง ก็คือ ไชโป้วและเค้กมะพร้าวอ่อน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดการขายสินค้าชนิดนี้ขึ้นภายในตลาดหลายร้าน ร้านใดจะเป็นร้านดั้งเดิมที่ขายกันมานานแค่ไหนไม่ใช่สิ่งสำคัญสำหรับการรับรู้ของนักท่องเที่ยวเท่ากับภาพพจน์ของสินค้าที่น่าเสนอต่อสายตาของนักท่องเที่ยวมากกว่า

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงให้เห็นถึงสินค้าที่สำคัญและมีชื่อเสียงของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน ซึ่งได้มีการนำสินค้ามาจัดวางจำหน่ายในงานตลาด 119 ปี ในพื้นที่แรก คือ ตลาดนัด ณ บริเวณตลาดเก่า 119 ปี วัดเจ็ดเสมียน หมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดเสมียน โดยมุ่งเน้นการจำหน่ายอาหารพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียงของตำบล คือ ไชโป้วและเค้กมะพร้าวอ่อน

จากการสัมภาษณ์ กำนันไพโรจน์ สิงหาติปริชากุล ได้บอกว่า

เดิมทีนี้เป็นตลาดนัดอยู่แล้ว แต่พอมีงานตรงนี้ เรามาเพิ่ม คือ ตลาดนัดเดิมเป็นแม่ค้าทั่วไป แต่ว่าเรามาเพิ่มเป็นร้านค้าชุมชนขึ้นมา ดึงคนภายในตำบลมาเป็นพ่อค้าแม่ค้า คือในแต่ละชุมชน จะมีกลุ่มอาชีพ มีกลุ่มสตรี กลุ่มอสม. ชุมชนคุณทำอะไรได้บ้าง จะเรียกประชุมทั้ง 14 ชุมชน มานำเสนอ ว่าทำอะไรบ้าง สนใจจะมาขายสินค้าไหม อย่างเช่น ชุมชนอุ้งเตรา ก็ทำกะหรี่ปั๊บน้ำผลไม้ รายได้ก็ไปแบ่งกันในชุมชน เป็นการสร้างอาชีพ สร้างรายได้พิเศษเล็ก ๆ น้อย ๆ แล้วแต่ว่าชุมชนไหนจะมาเข้าร่วม เราจะเสริมตรงนี้เข้าไป เพื่อเน้นให้แต่ละชุมชนมีรายได้

สินค้าพื้นบ้านมีหัวไชโป้ว เป็นอาชีพคู่กันมาของตำบล มีไชโป้วเค็ม ประยุกต์แปร
รูปเป็นหวาน ปรับมาเรื่อย ๆ เป็นโอท็อปห้าดาวของจังหวัด ส่งออกตลาดโลก หลาย
ประเทศ เป็นหน้าเป็นตาให้กับชุมชน รวมถึงของหวานที่เป็นเค้กมะพร้าวอ่อนอีกด้วย
(พิรพงษ์ สิงหาติปรีชากุล, สัมภาษณ์, 11 มกราคม 2552)

ไชโป้ว เนื่องจากย่านตำบลเจ็ดเสมียนนี้ เคยเป็นแหล่งผลิตใหญ่ เพราะพื้นที่แห่ง
นี้และบริเวณใกล้เคียง เป็นแหล่งเพาะปลูกที่สำคัญ ของหัวไชเท้า วัตถุดิบที่นำมาผลิตเป็นไชโป้ว
นั่นเอง ไชโป้วเป็นผลิตภัณฑ์สร้างชื่อให้แก่ตำบล เดิมไชโป้วที่ทำกันจะมีแต่ชนิดหมักเกลือดองเค็ม
ส่วนแบบหวานนั้นมาเริ่มทำและได้รับความนิยมกันในภายหลัง แรก ๆ คนจีนดองกินกันในครัวเรือน
พอเริ่มวางตลาดแล้วขายดี ก็ทำขายกันจนมีชื่อเสียง ในแต่ละปี ต.เจ็ดเสมียนต้องการหัวไชเท้าเพื่อ
ทำไชโป้วไม่น้อยกว่า 80 ล้านกิโลกรัม เกินกว่าครึ่งเป็นหัวไชเท้าจากแหล่งอื่น เนื่องจากเฉพาะพื้นที่
ใน ต. เจ็ดเสมียนนั้นปลูกได้ไม่เพียงพอแต่โรงงานผลิตไชโป้วที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อ 30-40 ปีเหล่านั้น ก็ยัง
ยืนหยัดมาได้จนถึงทุกวันนี้เพียงแต่ได้รับหัวไชเท้าจากแหล่งอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นนครสวรรค์
อุทัยธานี กำแพงเพชร กาญจนบุรี หรือจากอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีด้วยตนเอง และ
ผู้ประกอบการเหล่านี้ ส่วนใหญ่ก็ได้สืบทอดวิธีการผลิตสินค้าชนิดดังกล่าวตกทอดกันมาไม่น้อย
กว่า 2-4 รุ่น นับวันสินค้าชนิดนี้ก็เป็นที่ต้องการของตลาดที่เพิ่มสูงขึ้นทุกปี ไม่เพียงแต่ธุรกิจแขนงนี้
ยังคงอยู่ที่นั่น แต่กลับทำให้ผู้ผลิตแต่ละรายต้องขยายขนาดของธุรกิจให้เติบโตไปตามความ
ต้องการนั้นอย่างก้าวกระโดด ดังนั้น “ไชโป้ว” จึงกลายเป็นสินค้าที่มีส่วนสำคัญต่อภาพลักษณ์
ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนในปัจจุบันนี้ เพราะความมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักแพร่หลาย เป็นสินค้าหนึ่ง
ตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจีเอ็มพี (GMP) ของกระทรวง
สาธารณสุข ส่วนรสชาติก็ได้รับการรับรองในระดับ เซลล์ชวนชิม และยังสามารถพัฒนาเป็นสินค้า
ส่งออกทำเงินตราเข้าประเทศอีกด้วย โรงงานไชโป้วในเจ็ดเสมียนส่วนใหญ่ยกระดับความสะอาด
และปลอดภัยตามมาตรฐานของ อย.บางโรงงานติดยี่ห้อสวยงามชัดเจนแล้วส่งไปวางจำหน่ายใน
ห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อทั่วทุกภูมิภาค แต่คนอีกไม่น้อยยังนิยมเดินทางไปยังตลาดเจ็ด
เสมียนจำเพาะเพื่อไปซื้อหาไชโป้วจากผู้ประกอบการ “เจ้าเก่า” ที่เป็นต้นตำรับ

ในส่วนนี้ผู้วิจัยได้สังเกตพบว่ามีร้านไชโป้วจำนวน 2 ร้านที่ได้จัดจำหน่ายอยู่ใน
บริเวณตลาด 119 ปี ด้วยเหตุนี้จึงได้ศึกษาข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการร้านที่เข้าร่วม
โครงการ ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ คุณโสพิศ แวทอง ทายาทรุ่นที่ 2 ของโรงงานไชโป้วแม่กิมฮวย
ได้เล่าว่า

เดิมเจ้าของคือพ่อกับแม่เห็นว่าถ่านนี้ปลูกหัวไชเท้ากัน ก็เลยเอามาดอง ตอนแรก ๆ ทำกันอยู่หลังบ้าน กินบ้างเอาไปแลกข้าวบ้าง หรือก็ขายบ้าง ไม่เป็นขึ้นเป็นอันอะไร และช่วงแรกก็ทำแค่ดองเค็ม แค่นั้นก็เหลือ จนกระทั่งกิจการนี้ได้ดำเนินต่อมาจนถึงรุ่นลูก ก็ได้มีการปรับปรุงการทำดองหวาน จึงทำให้ดองหวานเพิ่มมูลค่าอย่างทุกวันนี้ พอคนต้องการมากขึ้น ก็ขยายไปเรื่อยไม่รู้เนื้อรู้ตัว และเป็นรายแรกที่ผลิตไชโป้วแบบดองหวาน

ในด้านความปลอดภัยของผู้บริโภค ได้มีการส่งให้กับทางสำนักงานสาธารณสุข จังหวัดตรังตรวจสอบผลออกมาว่าไม่มีสารพิษ เนื่องจากทางเราได้มีกระบวนการคัดสรรวัตถุดิบเป็นอย่างดี โดยใช้วัตถุดิบที่ปลอดสารพิษ ต่อมาได้ส่งคัดสรรระดับจังหวัด และระดับประเทศก็ได้รางวัลมาระดับ 5 ดาว และได้รับการรับรองจาก อย. และผ่านการรับรองจาก อุตสาหกรรมจังหวัดได้มาตรฐาน GMP อีกด้วย ซึ่งเราจะรักษาคุณภาพ ความอร่อย ความสะอาด ไม่มีบอแรกซ์ ไม่ใส่สารขัณฑสกร แต่อาจจะมีการใส่สารกันบูดตามที่อ.ย.ควบคุม ตรงนี้เราจะเน้นความซื่อสัตย์ เราจะบอกลูกค้าไปเลย ก็จะมีการตอบรับที่ดีจากลูกค้า เพราะเรามีความจริงใจและซื่อตรงต่อลูกค้า

สำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการจัดงานตลาด 119 ปี นั้น ได้เข้าไปร่วมโดยการจัดสินค้าออกวางจำหน่ายที่ในตลาด ซึ่งจะมีการนำสินค้าแปรรูปหลากหลายทั้งแบบเส้น แบบเต้า แบบฝอย แบบสับ แบบหั่ว และแบบปรุงสำเร็จรูป ให้เหมาะกับการใช้งาน บรรจุภัณฑ์ในหีบห่อสวยงาม มีความสะอาดและปลอดภัย จุดขายของเราคือ ให้ลูกค้าลองชิมเพราะลูกค้าบางคนยังไม่เคยมา เกิดการลังเลใจว่าอร่อยไหม ดีไหม มีให้ชิมทุกจุด ให้ลูกค้าชิมก่อน พอชิมเสร็จลูกค้าพิจารณาเองชอบใจแบบไหน สินค้าทุกอย่างเราไม่มีการหลอกลวง หากลูกค้าซื้อไปแล้วไม่พอใจกับสินค้า ทางเราก็จะรับคืนและให้เปลี่ยนสินค้าใหม่ได้ ฉะนั้นเมื่อผู้บริโภครับประทานไชโป้วหวานของเราแล้วไม่ต้องกลัวว่าจะได้รับสารพิษหรือได้รับอันตรายจากผลิตภัณฑ์ของตนแต่อย่างใด (โสพิศ แวทอง, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2552)

ไชโป้วแม่ทองสุข ก็เป็นอีกรายที่มีความเป็นมาคล้ายกัน เพียงแต่ในปัจจุบันไชโป้วแม่ทองสุขกำลังจะตกอยู่ในมือของทายาทรุ่นที่ 3 แล้ว

จากการสัมภาษณ์ คุณทองสุข พวงรอด ได้เล่าว่า เริ่มต้นจากคุณแม่ของคุณทองสุขอีกที ตอนนั้นทำกันง่าย ๆ ไม่ซับซ้อนยุ่งยากอะไร ได้เริ่มทำพร้อม ๆ กับที่ค้าขาย ซึ่งหัวไชเท้าที่นำมาทำไชโป้วนั้น ปลูกได้ดีที่สุดเพียงปีละ

ครั้ง ในช่วงหลังฝนต้นหนาว ก็ในราวเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม ปีหนึ่งทำงานหนักจริง ๆ ก็แค่ช่วงนี้ช่วงเดียว ปลุกกันแถวนี้ กินไม่หมดก็เอามาขาย ก็ต้องเค็มกินบ้าง ขายบ้าง และได้ริเริ่มดองหัวไชโป้วเค็มหรือเรียกว่าผักกาดเค็มเป็นเจ้าแรก โดยนำหัวไชเท้าสดจากท้องถื่นใกล้ ๆ บ้านที่นิยมปลุกเป็นจำนวนมากมาทำไชโป้วเค็ม ซึ่งเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อรักษาคุณภาพให้อาหารอยู่ได้นาน และทำขายเรื่อยมาสืบทอดจนถึงปัจจุบัน ประมาณ 40 กว่าปี แต่ก่อนไม่มีใครรู้จักหรือรู้ว่ามาจากที่นี่ เพราะไม่มียี่ห้ออะไร ไปขายตามตลาด แต่พอมาดองหวานกัน คนก็เริ่มรู้จัก ก็มาบรรจุในแพ็กเกจ ยี่ห้อใครยี่ห้อมัน ไปขายก็ตลาดใครตลาดมันเพราะทำกันมานานมีเจ้าประจำกันอยู่ ที่สำคัญคือ ตลาดยังกว้าง สินค้าไม่พอขาย ก็เลยไม่ต้องแย่งตลาดกัน คนทำไชโป้วแถวนี้จึงรู้จักกันหมด เพราะเห็นกันมาแต่เล็กแต่น้อย กันนับถือกัน

ทางร้านมีระบบ มีมาตรฐานความสะอาดปลอดภัย ห่วงใยเอาใจใส่ผู้บริโภค ได้รับมาตรฐาน ออย. ได้รับเครื่องหมายเซลล์ชวนชิม และได้รับการคัดสรรเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาว ปี 2547 โดยไชโป้วทางร้านจะผลิตจากหัวไชเท้าที่ปลูกจากชาวไร่ในอ. สวนผึ้ง จังหวัดราชบุรีเป็นส่วนมาก เป็นการช่วยสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านในชุมชน ความโดดเด่นที่มีการเพิ่มความแตกต่างด้วยการเติมน้ำใบเตย ช่วยให้ผลิตภัณฑ์หอมน่ารับประทานยิ่งขึ้น

การมีส่วนร่วมกับตลาด 119 ปี จุดขายของทางร้าน นอกจากขายเป็นบรรจุภัณฑ์แล้ว ก็ยังมีการทำข้าวต้มด้วย โดยเรามีเมนูหลัก คือ ไชโป้วผัดไข่ และยำ ซึ่งเป็นสีส้มของตลาด ถ้าขายแต่บรรจุภัณฑ์คนก็ไม่รู้ว่ารสชาติอย่างไร เราจึงให้ลองชิมสินค้าก่อนซื้อได้ ก็จะมีข้าวต้มถ้วยละสองบาท กับข้าวถ้วยละสิบบาท ซึ่งเป็นราคาที่เป็นกันเองมาก เรามาขายตรงนี้ก็ไม่ได้หวังว่าจะต้องได้กำไรกลับไปมากมาย แต่เรามาให้ความร่วมมือกับทางโครงการนี้มากกว่า (ทองสุข พวงรอด, สัมภาษณ์, 17 มกราคม 2552)

ภาพที่ 4.18

ร้านไชโป้วแม่กิมฮวยบรรยากาศภายนอกและภายในร้าน

ภาพที่ 4.19

ร้านข้าวต้มแม่ทองสุขภายในงานตลาด 119 ปี

จากการที่ได้ศึกษาร้านไชโป้วทั้งสองร้าน ทำให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของกลยุทธ์การตลาดอย่างชัดเจนในโครงการตลาด 119 ปี คือ ร้านไชโป้วแม่กิมฮวย ซึ่งจะขายเพียงแค่ผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จรูปในบรรจุภัณฑ์เท่านั้น และมีจุดเด่นคือ ให้ลองชิมอาหารดูได้ ส่วนไชโป้วแม่ทองสุขนอกจากจะขายเป็นบรรจุภัณฑ์แล้วยังยังแปรรูปสินค้าให้เป็นกับข้าวที่รับประทานกับข้าวต้มอีกด้วย ถือว่าเป็นจุดเด่นของร้าน นอกจากนี้ก็ยังให้ชิมอาหารแบบต่างๆ ได้เช่นกัน และกลยุทธ์การตลาดอีกอย่างหนึ่งที่เหมือนกัน คือ มาตรฐาน อย. รับรอง และ เซลล์ชวนชิม ทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในคุณภาพของสินค้ามากยิ่งขึ้น

นับได้ว่า สินค้า “ไซโป้ว” ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะได้รับการอุดหนุนจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมมากมาย มีนักท่องเที่ยวหลายคนแสดงความเห็นว่า หากมาที่นี่แล้วไม่ได้ไซโป้วกลับไปจะรู้สึกเหมือนมาไม่ถึงตลาดเจ็ดเสมียนแห่งนี้

สินค้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีชื่อเสียง นั่นก็คือ เค้กมะพร้าวอ่อน จากการสัมภาษณ์ คุณยุพา ยუნนากร ได้เล่าว่า

ยุพาเค้กมะพร้าวอ่อนเป็นที่รู้จักของคนภายนอกส่วนใหญ่ว่าเป็นเค้กเจ้าแรกดั้งเดิม ที่ทุกคนรู้จักและได้ยินชื่อนี้มาก่อนชื่ออื่น ๆ ที่เริ่มขายจริงจัง 30 ปีเห็นจะได้ ตอนแรกทำกินกันเองเล่น ๆ ในครัวเรือนและแจกแค่พี่น้องเท่านั้น พอญาติสั่งไปให้คนนั้นคนนี้บ้าง คนที่เขาได้ลองทานก็จะติดใจ เราก็เลยเริ่มขาย เราไม่ได้ใช้สื่อใดในการโฆษณาสินค้า นอกจากการบอกต่อกันปากต่อปากของผู้บริโภค เท่านั้นก็ทำให้เค้กมะพร้าวอ่อนของเรากลายเป็นสินค้าที่คึกคัก และขึ้นชื่อเป็นอย่างมาก

ในการผลิตและพัฒนาเกิดขึ้นมาจากภูมิปัญญาที่อยู่บนพื้นฐานของการที่เรามีแหล่งวัตถุดิบที่เพียบพร้อม มีคุณภาพ ของสดใหม่ สะอาด ทั้งมะพร้าว ที่ปลูกเองกะทิจากสวน มีความมันและจะเน้นที่ความหอมหวานเป็นพิเศษ เนื้อเค้กเป็นรสไบเตยนุ่มฟู ไร้ยัดด้วยมะพร้าวอ่อนชุดที่เข้ากันเป็นอย่างดี ลงบนหน้าขนมเค้ก นอกจากนี้ ก็ยังมีขนมเค้กแบบต่าง ๆ เช่น ขนมเค้กหน้าฝอยทอง ไบเตย ช็อกโกแลต กาแฟ แยมส้ม เป็นต้น บรรจุภัณฑ์ก็จะมีทั้งลักษณะกล่องกระดาษสีขาวจะบรรจุเค้กเป็นปอนด์ ราคาที่ตามขนาด เช่น 1 ปอนด์ ก็ 100 บาท ส่วนกล่องพลาสติกใสจะเป็นเค้กชิ้นเล็ก ๆ ที่ตัดแบ่งขาย ราคา 10 บาท มีโลโก้ยุพาเค้กมะพร้าวอ่อนติดอยู่บนกล่อง ราคาสินค้านั้นเราจะมีมาตรฐานราคา พยายามที่จะไม่โกงราคาขึ้นไป ราคาจะยังคงเดิมตั้งแต่ต้น อาจจะมีปรับปรุงบ้าง แต่ยังคงอยู่ในความเหมาะสม

ในการมีส่วนร่วมในตลาด 119 ปี นั้น สำหรับตัวเองก็เป็นประธานชุมชนช่วยเหลือสังคม พัฒนาหมู่บ้าน อยู่ในโครงการประธานชุมชน กลุ่มแม่บ้านนี้คืองานเสริม ได้เข้าร่วมโครงการงานตลาดด้วย คือ นำเอาเค้กมะพร้าวอ่อนไปออกวางจำหน่าย บริเวณลานโล่งในตลาด (ยุพา ยუნนากร, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

ภาพที่ 4.20

ร้านยุพาเค้กมะพร้าวอ่อน

ร้านยุพาเค้กมะพร้าวอ่อน

คุณยุพา ยუნกร เจ้าของร้าน

จากการสัมภาษณ์ คุณสุธีรา พรหมศรรัญ เจ้าของร้าน เค้กมะพร้าวอ่อน จากร้าน “น้องทรายเบเกอรี่” ด้วยเอกลักษณ์ความอร่อย นุ่มฟูของเนื้อเค้กรสไบเตย ทาด้วยครีมหอมหวาน และที่สำคัญโรยหน้าด้วยเนื้อมะพร้าวอ่อน เล่าให้ฟังว่า

สูตรดังกล่าวคิดขึ้นเอง มีจุดเด่นที่รสชาติกลมกล่อม หวานกำลังดี เคล็ดล้นสำคัญ ของความอร่อยอยู่ที่วัตถุดิบต้องสดใหม่ ประกอบกับส่วนผสมต่าง ๆ ที่ผ่านการลอง ผิดลองถูกมาเป็นสูตรลงตัว ทำให้ได้เค้กเนื้อนุ่มนาน แม้จะนำไปแช่ตู้เย็นวัตถุดิบที่ใช้ คือ มะพร้าว น้ำหอม ชูดเนื้อโรยทั่วหน้าเค้ก ให้ได้รสชาติของมะพร้าวเต็ม ๆ โดยเค้ก 1 ปอนด์ จะใช้มะพร้าวประมาณ 1 ลูก

การทำเค้กแต่ละร้าน หลักการจะไม่แตกต่างกันมากนัก ขึ้นอยู่กับสูตรส่วนผสมของเราปรับจนรู้ใจคนไทยว่า ชอบเค้กที่นุ่มหอม และจากที่เราชอบกินมะพร้าว เลยลองมาทำดู ก็ได้รับการตอบรับจากลูกค้า

เค้กมะพร้าวอ่อนของที่ร้าน เก็บไว้ได้ 3 วัน ปลอดภัยสารกันบูดทุกชนิด จำหน่ายในราคาปอนด์ละ 120 บาท โดยการผลิตทำสดใหม่ทุกวัน ไม่มีขายค้างคืน หรือนำของใกล้หมดอายุมาขาย ผลตอบรับที่ผ่านมา มีลูกค้าจากทั้งในจังหวัด และต่างจังหวัด รวมถึงกรุงเทพฯ แวะเวียนมาซื้อเสมอ ต่อวันยอดขายกว่า 50 กล่อง และถ้าเป็นช่วงเทศกาลปีใหม่จะเพิ่มสูงมากกว่า 4 เท่าตัว นอกจากเค้กมะพร้าวอ่อน ที่เป็นสินค้าอันดับหนึ่งแล้ว ภายในร้านยังมีเบเกอรี่อื่น ๆ อีกหลายชนิด อาทิ เค้กหน้าลูกตาล หน้าผลไม้รวม ฯลฯ ซึ่งได้รับความนิยมเช่นกัน

สำหรับจุดเริ่มต้นของธุรกิจนั้น เดิมเป็นอาจารย์สอนคนธรรมดา มากกว่า 30 ปี และทำขนมเค้กส่งขายเป็นรายได้เสริมมายาวนาน จนมีลูกค้าประจำจากการบอกปากต่อปาก และเมื่อประมาณ 2 ปีแล้ว ภาครัฐ มีการเออร์รี่ไทร์ข้าราชการ จึงตัดสินใจลาออกจากการเป็นครู นำเงินมาลงทุนเปิดร้านของตัวเอง ในชื่อ “น้องทรายเบเกอรี่”

เราคิดว่าจะทำธุรกิจแบบพอเพียงสำหรับเลี้ยงดูครอบครัว ส่วนปัญหาของธุรกิจเกิดจากวัตถุดิบโดยเฉพาะน้ำตาลสูงขึ้นมาก จำเป็นต้องปรับราคาขายขึ้น จากเดิมปอนด์ละ 80 บาท เป็น 120 บาท ซึ่งก่อนจะขึ้น ก็จะมีประกาศแจ้งลูกค้ารู้ล่วงหน้า พร้อมกับชี้แจงข้อมูลเท็จจริงเกี่ยวกับต้นทุน ลูกค้าจึงยอมรับได้

เมื่อมีงานตลาดในทุก ๆ สัปดาห์ก็จะนำขนมเค้กของทางร้านออกไปวางจำหน่ายด้วย เพื่อที่จะมีส่วนร่วมในการเอาของดีที่ขึ้นชื่ออีกอย่างหนึ่งของเจ็ดเสมียนให้นักท่องเที่ยวได้ลองเลือกซื้อ เลือกชิมดู (สุธีรา พรหมศรรัญ, สัมภาษณ์, 1 กุมภาพันธ์ 2552)

ภาพที่ 4.21

ร้านน้องทรายเบเกอรี่

สุธีรา พรหมศรรัญ เจ้าของร้าน

ร้านน้องทรายเบเกอรี่

กลยุทธ์ทางการตลาดของเค้กมะพร้าวอ่อนทั้งสองร้าน คือ พัฒนามาด้วยภูมิปัญญาที่อยู่บนพื้นฐานของการมีแหล่งวัตถุดิบที่เพียบพร้อม ทั้งมะพร้าวน้ำหอมที่ปลูกเองและมีอยู่มากมาย ทำให้ได้กะทิสดใหม่ รสชาติกลมกล่อม หอมหวาน มีการทำงานอย่างเป็นระบบ

เช่น การผลิต การรักษาความสะอาด การปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ รวมถึงสินค้ามีมาตรการราคาพยายามที่จะไม่โก่งราคาขึ้นไปขณะที่เราขายดี แต่ก็อาจจะมีสินค้าปรับปรุงลงบ้างในด้านปริมาณแต่ให้เหมาะสมกับราคา แต่ทั้งสองร้านมีความแตกต่างกันตรงที่ร้านยุพาเค็มมะพร้าวอ่อนจะจำหน่ายเพียงแค่ลูกค้าทั้งประจำ และลูกค้าขาจรที่อาจจะเคยได้ยินชื่อมาก่อนว่าเป็นเค็มมะพร้าวที่ขึ้นชื่อเจ้าแรกหรือจากการบอกปากต่อปาก และส่งขายที่งานตลาด 119 ปีเท่านั้น ไม่ได้มีการจำหน่ายตามห้างร้านทั่วไป แต่สำหรับร้านน้องทรายเบเกอรี่จะมีการส่งออกจัดจำหน่ายไปยังร้านค้าในชุมชนและตามห้างต่าง ๆ ของจังหวัดราชบุรีอีกด้วย

2. ราคา

จากการสอบถามผู้ประกอบการในเบื้องต้น ได้ข้อสรุปว่า ในการกำหนดราคาของสินค้า พ่อค้า แม่ค้า จะเป็นผู้กำหนดราคากันเอง ซึ่งมาจากต้นทุนและการประเมินร่วมกับราคาตลาด ในการกำหนดราคานี้จะไม่สูงกว่าท้องตลาดทั่วไปซึ่งบางอย่าง เช่น ผลไม้ของชาวสวนย่อมถูกกว่า ท้องตลาดเพราะไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางและไม่มีต้นทุนด้านการขนส่งและคลังสินค้า ในการกำหนดราคานี้ ลูกค้านั้นตัวชี้ ว่าราคานี้แพงหรือไม่แพง ถ้าแพงเกินไปลูกค้าก็ไม่ซื้อ

จากการสัมภาษณ์ นายทองใบ สุขพลอย ตัวแทนวัดจัดตลาดนัดเจ็ดเสมียน ได้บอกว่า

ส่วนใหญ่ก็แพ็กถุงละสิบบาท เราขายมาตั้งแต่ต้นเลย คือเราไม่ได้ขึ้นราคา แต่สินค้าอาจจะปรับปรุงลงบ้าง แต่ให้เหมาะสมกับราคาและพยายามที่จะดึงดูดคน ส่วนข้าวราดแกงถ้วยเดียวไซ้ ขนมหุ้น ก็ขายในราคา 10 – 15 บาท อีกทั้งน้ำสมุนไพรต่าง ๆ ก็ขายในราคาแก้วละ 5 บาทเท่านั้น สินค้าส่วนใหญ่จะไม่สูงกว่าท้องตลาดทั่วไป ให้ขายราคามาตรฐาน ให้เหมือนกัน ไม่มีการขายตัดราคากัน และก็ไม่ได้มีการเบียดเบียนกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น ในเรื่องของราคาคู่มือราคา หรือมาตรการราคาก็มีคณะกรรมการของตลาดคอยควบคุมดูแล กำกับในเรื่องของราคา เพื่อให้ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค (ทองใบ สุขพลอย, สัมภาษณ์, 24 มกราคม 2552)

จากการสัมภาษณ์ กำนันพิรพงษ์ สิงหาติปริชากุล ได้บอกว่า “ราคาที่นี้เป็นจุดเด่น เรื่องราคาถูก ขายของเท่ากันหมด เน้นคุณธรรม จริยธรรมของแม่ค้า พ่อค้า การดำเนินชีวิต” (พิรพงษ์ สิงหาติปริชากุล, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

ส่วนราคาของสินค้าและบริการที่จับต้องไม่ได้ ในด้านการบริการนวดแผนโบราณ ก็คิดค่าบริการ 150 บาทต่อชั่วโมง ส่วน ราคาที่พักสวนศิลป์บ้านดิน มีดังต่อไปนี้ คือ

บ้านดิน ฝั่งบ้านดิน (ห้องแอร์)

บ้านปูนปั้น: 1850 บาท/คืน

พักได้ 5 คน (1 เตียงคู่ + 3 เตียงเดี่ยว)

บ้านริมรั้ว: 850 บาท /คืน

พักได้ 2 คน (2 เตียงเดี่ยว)

ฝั่งวิลล่าไม้ไผ่ (ห้องพัสดุ)

บ้านรู้นอนรื้อหนาว 2 เตียงเดี่ยว: 650 บาท/คืน

บ้านรู้นอนรื้อหนาว 4 เตียงเดี่ยว: 1200 บาท/คืน

ทางด้านลานออกกำลังกายและการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ทุกอย่างไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ สามารถเข้าชมได้ฟรี

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะรู้สึกคุ้มค่ากับการเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่ เพราะระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครเพียง 90 กิโลเมตร ซึ่งการเดินทางสะดวกสบายสามารถเดินทางโดยใช้เส้นทางรถยนต์และรถไฟได้ ซึ่งประกอบด้วยทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด หลายสายเชื่อมโยงพื้นที่ภายในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) เชื่อมโยงระหว่างกรุงเทพฯ และจังหวัดต่าง ๆ ในภาคกลางและภาคใต้ การคมนาคมขนส่งทางรถไฟ มีสถานีรถไฟบริเวณตลาดเจ็ดเสมียน เป็นเส้นทางรถไฟสายใต้ที่ใช้ติดต่อระหว่างจังหวัดในภาคกลาง กับจังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้และภาคตะวันตก

นอกจากจะเป็นการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายไปได้มากแล้ว ก็ยังประหยัดเวลาในการเดินทางอีกด้วย และเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้ชมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ นอกจากนี้ก็จะจับจ่ายซื้อของสินค้าก็เป็นสินค้าของชาวบ้านในราคาถูก ย่อมเยาว์ หรืออาจจะเป็นกิจกรรมการนวดแผนโบราณ และสถานที่พักก็จะเน้นในเรื่องการบริการที่ดีเยี่ยมและราคามิตรภาพ

3. ช่องทางการจำหน่าย

จากการสำรวจได้พบว่า ตลาด 119 ปี เจ็ดเสมียน ได้จัดแบ่งพื้นที่ เพื่อให้ความสะดวกต่อการท่องเที่ยว จึงได้มีการจัดแบ่งพื้นที่สำหรับการจัดงานทุกสิ้นเดือน ซึ่งเมื่อนักท่องเที่ยวได้เข้ามาจะเห็นได้ว่าการแบ่งพื้นที่ ดังนี้

3.1 เขตบริเวณแรก คือ ภายในวัดเจ็ดเสมียน เป็นตลาดนัดเดิมที่ขายทุกเย็น พุธ ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เมื่อมีงานทุกสิ้นเดือน บริเวณนี้ก็จะมีการขายสินค้าเหมือนเดิม แบ่งออกเป็น 2 เส้นทาง เส้นทางแรกที่อยู่ติดกับวัดเลยไปถึงด้านข้างของสนามโรงเรียนวัดเจ็ดเสมียน จะเป็นร้านของใช้และของเล่น อาทิ เช่น เสื้อผ้า รองเท้า ของใช้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ และของเล่น ส่วนอีกเส้นทาง

หนึ่งติดกำแพงด้านหน้าวัด จะเป็นร้านขายพืชผัก ผลไม้ หมู ไก่ ปลา มีทั้งของสด ของแห้ง และกับข้าวราดแกง เป็นต้น

3.2 เขตโรงเรียนสนามโรงเรียนวัดเจ็ดเสมียน เป็นพื้นที่จอดรถ ส่วนอีกด้านหนึ่งคือ บริเวณหน้าตลาดเจ็ดเสมียน ติดกับทางรถไฟก็เป็นที่สำหรับจอดรถเช่นกัน โดยเฉพาะรถทัวร์

3.3 เขตบริเวณตลาด 119 ปี พื้นที่ที่เป็นลานโล่งกลางตลาด ขนาบด้วยบ้านเรือนเก่าตึกไม้สองชั้น จะเป็นร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ มุ่งเน้นการจำหน่ายอาหารพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียงของตำบล อาทิ เช่น เสื้อผ้า ผ้าไทย ของเล่นโบราณ กาแฟโบราณ กว๊านเตี้ยไขว้ ขนมจีน ผักไทย หอยทอด ห่อหมก ขนมครก สาครู ข้าวเกรียบปากหม้อ ข้าวหลาม ของดีเจ็ดเสมียนคือ ไข่เป็ด เค้กมะพร้าวอ่อน รวมทั้งพืชผัก ผลไม้ต่าง ๆ นอกจากนี้ ก็ยังมีการจัดแสดงงานศิลปะของเด็ก ๆ ทั้งงานปั้น ภาพวาด งานเพ้นท์ เป็นต้น

3.4 เขตบริเวณลานโพธิ์ จะเป็นพื้นที่การแสดงของศิลปินอาวุโส เพื่อให้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแสดงขับร้อง พิณรำ ประกอบเพลงไทยเดิม การทำขวัญข้าว ฝึกลูกฝึกระดัง ฝึกละ ฝึกระบอก ของชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งยังมีการแสดงนาฏศิลป์และการเล่นดนตรีไทยของเด็ก ๆ

3.5 เขตบริเวณศาลาเอนกประสงค์ เป็นพื้นที่ที่ใช้ในการแสดงนิทรรศการภาพวาด ภาพถ่าย สาธิตการแสดงศิลปะต่าง ๆ ทั้งงานหัตถกรรม งานปูนปั้น งานเพ้นท์ งานวาดภาพเหมือน สำหรับบุคคลทั่วไป

3.6 เขตบริเวณริมแม่น้ำ ก็จะเป็นลานการแสดงของศิลปะร่วมสมัยของภัทราวดีเธียเตอร์และสวนศิลป์บ้านดิน รวมทั้งบริการนวดแผนโบราณ เป็นลานออกกำลังกาย และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตและศึกษาช่องทางการจัดจำหน่ายพบว่า เขตบริเวณที่เป็นทั้งตลาดนัดเดิมและตลาด 119 ปี ซึ่งสถานที่อาจจะไม่กว้างขวางนัก แต่การจัดร้านค้ามีการแบ่งเขตโดยเว้นที่ให้คนเดินเลือกซื้อสินค้าได้อย่างสะดวก รวมถึงบริเวณการแสดงศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ มีความกลมกลืนและสอดคล้องกันกับภูมิประเทศและทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เป็นอย่างมาก ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะชื่นชมและประทับใจกับทัศนียภาพที่งดงามของตลาด แต่พบว่าสิ่งที่เป็นข้อด้อย คือ สถานที่จอดรถที่มีน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

4. การส่งเสริมการตลาด

ในด้านการส่งเสริมการตลาดจะขอนำหัวข้อนี้ไปเสนอรายละเอียดในส่วนที่ 2 คือ วิธีการสื่อสารการตลาดให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ในส่วนนี้จะกล่าวโดยคร่าว ๆ ว่า จากผู้ที่ศึกษา

ได้ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและจากการสังเกต พบว่า ตลาดเก่า 119 ปี มีกลยุทธ์ในการส่งเสริมการตลาดหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์การให้ชิม ร้านค้าทุกร้านในตลาดเจ็ดเสมียนจะมีสินค้าให้กับลูกค้าได้ชิมได้ตลอดเวลา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับลูกค้าในเรื่องของรสชาติความอร่อย สร้างความประทับใจให้กับลูกค้า และมีการส่งเสริมการตลาดด้วยการจัดกิจกรรมทุก ๆ สัปดาห์ของเดือน คือ การแสดงศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ เพื่อเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวได้มาเที่ยวชม และได้เรียนรู้วิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยการแสดงแต่ละเดือนจะผลัดเปลี่ยนกันไปเรื่อย ๆ เป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่ให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในพื้นที่ศิลปะแห่งนี้คอยติดตามการแสดงศิลปวัฒนธรรม

จากการพูดคุยกับผู้ประกอบการในชุมชน สรุปว่า จะเน้นในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ เป็นสำคัญ คือ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่สินค้าหรือองค์กร ได้แก่ การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดึงดูดใจของชุมชน และสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ของชุมชน ซึ่งมีการประชาสัมพันธ์แจ้งให้ทราบโดยเทศบาลชุมชนเจ็ดเสมียน การสื่อสารผ่านบุคคลหรือพนักงานซึ่งมีหน้าที่กระตุ้นให้ กลุ่มเป้าหมายสนใจซื้อสินค้า ได้แก่ การใช้พนักงานขายหน้าร้าน แต่ที่ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนจะมีพนักงานยืนประจำร้านและมีเจ้าของร้านกำกับดูแล พนักงานขายประจำหน้าร้าน นับว่าได้ผลมากเพราะที่ตลาดเจ็ดเสมียนเราเน้นการให้ความรู้เรื่องสินค้าต่าง ๆ ด้วยการกล่าวถึงสรรพคุณต่าง ๆ ของสินค้าที่แต่ละร้านมีไม่เหมือนกัน ร้านค้าจึงมีพนักงานประจำหน้าร้านคอยให้ความรู้แก่ลูกค้าตลอด หลายร้านมีการจัดพนักงานโดยแต่งตัวพื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย มาดึงดูดลูกค้า เสนอขายสินค้าและบริการต่าง ๆ และพนักงานส่วนใหญ่จะยิ้มแย้มแจ่มใส และมีอัธยาศัยดี และมีวิธีการส่งเสริมการขายของร้านค้าและชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน คือ มีการเสนอความพิเศษของสินค้าหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ เช่น การลดราคา การแจกของแถมของสินค้า

จากที่วิเคราะห์กลยุทธ์การสื่อสารการตลาดในการจัดการการตลาดเจ็ดเสมียนทั้งหมดเป็นการใช้วิธีการส่งเสริมการตลาด เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน และเพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมกันของชุมชนและนักท่องเที่ยว

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเพิ่มเติมและได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและผู้นำร้านค้าทำให้ทราบว่า การบริหารจัดการของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนนั้นมีการตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชนดังนั้นการที่จะสร้างชุมชนเข้มแข็งได้ต้องอาศัยความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

เทศบาล

ประเด็นที่วิเคราะห์เป็นอันดับแรก คือ ความร่วมมือของเทศบาล กล่าวได้ว่า เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญมากในการสนับสนุนการสร้างและการดำเนินงานชุมชน จนทำให้เกิดโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการอนุรักษ์ฟื้นฟู ตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน และทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกที่หนึ่งของจังหวัดราชบุรี ซึ่งได้เข้ามาช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและสาธารณูปโภคต่าง ๆ เพื่อให้การเดินทางและการท่องเที่ยวมีความสะดวกมากขึ้น

คณะกรรมการ

1. นายพูลสุทัศน์ เมฆสุวรรณ	ประธานกรรมการ
รองนายกเทศมนตรีฯ	
2. นายพีระพงษ์ สิงห์ชาติปรีชากุล	รองประธานฯ
กำนันตำบลเจ็ดเสมียน	
3. นายวิรัช เฟื่องศิลา	กรรมการ
ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนวัดเจ็ดเสมียน	
4. นายทรง หมั่นอนันต์	กรรมการ
ไวยาวัจกร	
5. นายชนะ นิยมดี	กรรมการ
นายสถานีรถไฟเจ็ดเสมียน	
6. นายพิศิษฐ์ ชื่นณรงค์	กรรมการ
ประธานชุมชนบ้านเจ็ดเสมียนใน	
7. นางยุพา ยุวนากร	กรรมการ
ประธานชุมชนบ้านเจ็ดเสมียนนอก	
8. นายสมบัติ พวงรอด	กรรมการ
ตัวแทนผู้ประกอบการ	
9. นายทองใบ สุขพลอย	กรรมการ
ตัวแทนวัดเจ็ดเสมียน	
10. นายจักรกฤษณ์ สันติตรงยุทธ	กรรมการ
ตัวแทนประชาชน หมู่ 3	
11. นางจิตรา ไสภาพันธ์	กรรมการ/เลขานุการ
เลขานุการนายกฯ	

12. นางศิริพร หมื่นจำนงค์

ผู้ช่วยเลขานุการ

เจ้าพนักงานธุรการ 3

โดยคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และร่วมกันประชุมปรึกษาหารือ หรือดำเนินการปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคม ความปลอดภัยในทรัพย์สินหากมีอุปสรรคใด ๆ จะต้องรายงานนายกเทศมนตรีตำบลเจ็ดเสมียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบทันที

การดำเนินการจัดงานทางเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียนจะดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการอนุรักษ์ฟื้นฟู ตลาดเก่า 119 ปี เจ็ดเสมียน เพื่อสืบสานวิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สืบทอดอยู่คู่กับท้องถิ่นรุ่นลูกหลานต่อไป พร้อมทั้งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย โดยการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแยกกิจกรรมในการดำเนินโครงการ แบ่งออกเป็น 4 กิจกรรม ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการแสดงของศิลปินอาวุโสในพื้นที่ ณ บริเวณลานโพธิ์หน้าวัดเจ็ดเสมียน เพื่อให้นักแสดงอาวุโสได้ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เช่น การแสดง การทำขวัญข้าว ฝึกล้อม ฝึกระดัง ฝึกะลา ฝึกระบอก ของชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีค่าก่อให้เกิดความรักความสามัคคีภายในชุมชน โดยการนำเอาศิลปะเข้ามาเป็นตัวเชื่อมอย่างกลมกลืน และถ่ายทอดสืบลูกหลาน จนถึงปัจจุบัน

2. จัดตลาดนัด ณ บริเวณตลาดเก่า 119 ปี วัดเจ็ดเสมียน หมู่ที่ 3 ตำบลเจ็ดเสมียน โดยมุ่งเน้นการจำหน่ายอาหารพื้นบ้าน ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียงของตำบล พร้อมขอความร่วมมือร้านค้าที่เข้าร่วมโครงการ สร้างความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ด้วยการแต่งกายด้วยเสื้อผ้าไทยพื้นบ้าน (ย้อนยุค) ในวันงานทุกครั้ง และใช้วัสดุที่ผลิตจากธรรมชาติบรรจุน้ำอาหารให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการฯ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

3. มีเวทีแสดงศิลปวัฒนธรรมของเยาวชน และกลุ่มบุคคลทั่วไปที่มีวัตถุประสงค์จะเข้าร่วมแสดงในโครงการฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนกล้าแสดงออก เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง เป็นผลให้ใช้เวลาว่างให้มีประโยชน์ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และเกิดความภาคภูมิใจ

4. จัดเวทีการแสดงศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน พร้อมทั้งสร้างสรรค์ สะสม และสร้างต้นทุนใหม่ทางวัฒนธรรม แก่สังคมให้รู้เท่าทันและก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ทางด้าน

ศิลปวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาให้เกิดคุณประโยชน์ต่อชาติในด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและศิลปะการบันเทิง

จากวิกฤติเศรษฐกิจอันสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ที่เกิดขึ้นตลอดเวลาและต่อเนื่อง ได้ส่งผลกระทบทางด้านความเป็นอยู่ของประชาชนทุกชั้นและทุกภาคส่วนของสังคมโดยตรง เทศบาลได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวจึงมีแนวความคิดที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับประชาชนในพื้นที่ ด้วยการพัฒนาที่ก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อวิถีชีวิตที่ดีของประชาชน ประเด็นเรื่อง การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง จึงได้รับการหยิบยกขึ้นมาในฐานะที่เป็นทางเลือกที่สำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเริ่มจากการใช้ จุดแข็งในสังคมและทุนทางสังคมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชน ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และเพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ประกอบกับพื้นที่ตำบลเจ็ดเสมียนมีต้นทุนทางด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรม ท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และมีคุณค่าทางด้านความงามงดงามมีสุนทรียะ โดยพื้นที่นั้น ๆ จะสะท้อนเรื่องราวบอกเล่าความเป็นมาทางประวัติศาสตร์การก่อตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น โดยมีการพัฒนาการทางด้านสังคมของวิถีชนที่มีคุณค่า ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และสถานที่ต่าง ๆ ยังคงสภาพอยู่ให้เห็น ซึ่งสามารถบอกเรื่องราวในอดีต ไว้ให้เยาวชนได้ใช้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาได้อย่างชัดเจน จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เทศบาลจึงมีแนวคิดที่จะฟื้นฟูพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอันจะนำไปสู่การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในทุกด้าน เช่น การส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพให้กับชุมชน ด้านการใช้เป็นสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน พร้อมทั้งอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต จึงทำให้เกิดโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น All About Arts 1 สืบสานงานศิลป์ ภูมิปัญญาคนของแผ่นดิน ขึ้นภายใต้การบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนในพื้นที่

โดยทางเทศบาลจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว และหาแนวทางการประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม คือ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน ประชาสัมพันธ์ เชิญชวนให้ชาวบ้านเข้าร่วมโครงการ และก็ทำหน้าที่จัดสถานที่ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 เวที เวทีแรก ณ บริเวณลานโพธิ์ จะเป็นนักเรียนเข้าร่วมมาเล่นดนตรี

ไทย ในเวลา 5 โมงกว่า ต่อจากนั้นก็จะมีการแสดงพื้นบ้าน ของศิลปินอาวุโส มีการเข้าผี เป็นของชาวบ้านจิตอาสา อีกทั้งยังมีเวทีร่วมนุยุคที่จัดบริเวณตรงข้าม ตลาด 119 ปี ในเรื่องของตลาด จะมอบหมายงานให้เจ้าหน้าที่เก็บค่าไฟ กับค่าที่ แต่ไม่ได้เก็บภาษี เพราะยังไม่ได้ตรวจสอบว่าแต่ละร้านมีรายได้เท่าไร ซึ่งจะต้องทำตัวชี้วัดเวลาสิ้นสุดโครงการเป็นขั้นตอนสุดท้าย และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนทั้งการจัดงานและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ หนังสือ และเว็บไซต์เจ็ดเสมียน นอกจากนี้ยังจัดทำป้ายบอกสถานที่บอกแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่สำคัญของชุมชน ซึ่งติดตั้งตามจุดสำคัญที่นักท่องเที่ยวสามารถมองเห็นได้ง่าย (ศิริพร หมั่นจำนง, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

ในส่วนของวิธิดำเนินการของโครงการฯ ให้เกิดเป็นรูปธรรม ซึ่งจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดกับท้องถิ่นเทศบาลได้วางแผนดำเนินโครงการตามวัตถุประสงค์ ในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และของประชาชนในพื้นที่และในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง โดยจัดตลาดนัด 119 ปี เพื่อสามารถนำสินค้าต่าง ๆ เช่น สินค้าเกษตร งานหัตถกรรม สินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียงนำมาจำหน่าย เป็นการสร้างรายได้จากอาชีพเสริม และจะก่อให้เกิดอาชีพอื่นตามมาอีก เช่น อาชีพนวดแผนไทยคอยบริการแก่นักท่องเที่ยว และสิ่งที่เทศบาลได้วางแผนไว้ในอนาคต คือ ประการแรก การทำโฮมสเตย์ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในอนาคต ประการที่สอง ในด้านการสืบสานวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นของบรรพบุรุษผู้เฒ่าชนรุ่นลูกหลาน คือ ทางเทศบาลโชคดีที่มีศิลปินอาวุโสในพื้นที่ ที่มีจิตอาสาที่มีความประสงค์และจุดมุ่งหมายถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อบอกถึงประวัติความเป็นมาของบรรพบุรุษ และวิถีชีวิตของคนในสมัยก่อนให้ลูกหลานได้รับรู้ ประการที่สาม ด้านการแสดงศิลปวัฒนธรรมของเยาวชน และกลุ่มบุคคลทั่วไปมีวัตถุประสงค์จะเข้าร่วมแสดงในโครงการฯ เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความกล้าแสดงออก เกิดความเชื่อมั่นในตัวเอง และให้รู้จักการใช้เวลาว่างอย่างเป็นประโยชน์ รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม และเกิดความภาคภูมิใจ ประการที่ดีด้านการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย สำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับบุคคลทั่วไปที่สามารถจะนำมาประยุกต์ให้เป็นเอกลักษณ์ ของแต่ละบุคคล และต่อยอดภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน พร้อมทั้งสร้างสรรค์ สะสมและสร้างต้นทุนใหม่ทางวัฒนธรรม แก่สังคมให้รู้เท่าทัน และก้าวต่อความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยก่อประโยชน์ต่อชาติในด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การท่องเที่ยวและศิลปะการบันเทิง พร้อมทั้งเรียนรู้

ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย เพื่อเป็นการต่อยอดงานศิลปะและภูมิปัญญาท้องถิ่น และเยาวชนได้ใช้เวลาว่างให้คุ้มค่า อีกทั้งใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไป โดยเทศบาลจะประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาสัมพันธ์แผนการดำเนินโครงการและเชิญชวนประชาชนทั่วไปเข้าร่วมงาน ส่วนในตำบลเจ็ดเสมียนจะประสานงานกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานชุมชน ประชาสัมพันธ์วัตถุประสงค์ของโครงการฯ แผนการดำเนินงาน และเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโครงการฯ

จากการที่ได้ดำเนินโครงการมาระยะหนึ่งจะเห็นได้ว่า จะไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนพื้นที่ในทุกด้าน เพราะในรูปแบบของการจัดกิจกรรมจะเป็นการอนุรักษ์ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิถีความเป็นอยู่ของประชาชน และในด้านที่อยู่อาศัยของประชาชน วัตถุประสงค์จะเน้นด้านการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณี ศิลปะร่วมสมัย การจัดตลาดนัดที่มุ่งสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น

ร้านค้า

ประเด็นที่น่าสนใจต่อไป คือ ร้านค้า กล่าวได้ว่า สำหรับร้านค้ามีบทบาทสำคัญอย่างมากสำหรับในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน ที่ทำให้โครงการนี้เกิดขึ้นได้ก็ด้วยจากความร่วมมือของร้านค้าทุกร้าน ซึ่งร้านค้าแต่ละร้านก็ให้ความร่วมมือในระดับหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของด้านการบริหารในแต่ละร้านแต่ละส่วนแบ่งของพื้นที่เข้าร่วมในการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการจัดระเบียบของตลาด การจัดจำหน่ายสินค้าที่มีคุณภาพราคาถูก ความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ความมีอัธยาศัยที่ดีกับลูกค้า การรักษาความสะอาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อนุรักษ์ความเป็นไทย ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านที่เกิดจากชาวตลาดเจ็ดเสมียนดั้งเดิม

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการ กล่าวว่า

ตลาดนัดเดิมเป็นแม่ค้าทั่วไป แต่มาเพิ่มเป็นร้านค้าชุมชนขึ้นมา มีทั้งหมด 14 ชุมชน ตั้งคนภายในตำบลมาค้าขาย คือ ในแต่ละชุมชน จะมีกลุ่มอาชีพ มีกลุ่มสตรี กลุ่มอสม. ซึ่งก็จะมีผลิตภัณฑ์ที่ต่างกันไป ทำให้เกิดความหลากหลายของสินค้า รายได้ก็ไปแบ่งกันในกลุ่มชุมชน เป็นการสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้พิเศษเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้กับชุมชน เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นจุดเด่นสำหรับการนำเสนอชื่อเสียงมาให้กับชุมชน (อุษา ชาญชาติณรงค์, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

อีกทั้ง ร้านค้ายังเป็นส่วนที่สำคัญในการโฆษณา และประชาสัมพันธ์ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนให้มีชื่อเสียง ด้วยการขายสินค้าที่มีคุณภาพ ราคาถูก อร่อย ถูกสุขลักษณะ ร้านค้าทุกร้านมีส่วนช่วยสร้างความเจริญให้กับชุมชนแห่งนี้ไม่เพียงแต่นำชื่อเสียงเข้าสู่ชุมชนแล้ว ร้านค้ายังมี

ส่วนช่วยสร้างงาน และรายได้ให้กับคนในชุมชน เมื่อมีนักท่องเที่ยว ลูกค้า เข้ามาเที่ยวมากขึ้น ทำให้ร้านค้าบางร้านไม่สามารถผลิตสินค้าได้ทันกับความต้องการของลูกค้า จากเดิมที่แต่ละร้านใช้เพียงแค่แรงงานของคนในครอบครัวช่วยกัน ก็ต้องมีการจ้างแรงงานเพิ่มเพื่อให้สามารถผลิตสินค้าได้กับความต้องการของลูกค้า ส่วนใหญ่ก็จะเป็นลูกหลานของคนในชุมชนวันหยุดเสาร์-อาทิตย์มาช่วยตามร้านค้าต่าง ๆ ทำงาน ทำให้นักเรียนมีรายได้พิเศษ เป็นการช่วยแบ่งเบาภาระครอบครัว

วัดเจ็ดเสมียน

จากการสัมภาษณ์รองพระอธิการพิชิตคุณสีโล จูณีนารท รองเจ้าอาวาสวัดเจ็ดเสมียน พบว่า วัดถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และเป็นสื่อกลางเพื่อประสานงานการพัฒนา ระหว่างชุมชน ก่อนจัดงานได้มีการประชุมกัน โดยทางเทศบาลมาขอความร่วมมือจากทางวัด มีความประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพราะดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งจะมีการแสดง จุดเด่น ก็จะเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์โอท็อปของเจ็ดเสมียน มีการอนุรักษ์อาคารบ้านเรือน ซึ่งทางวัดได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนแห่งนี้ให้มีความเจริญ จึงได้ให้ความร่วมมือ โดยเริ่มให้มีการพัฒนาบริเวณพื้นที่ริมน้ำของวัดให้เป็นอาคารเอนกประสงค์ มีการบูรณะสถานที่โดยสร้างอาคารมีหลังคาในพื้นที่ริมน้ำเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อนรับประทานอาหารของคนในชุมชนในการจัดงาน ใช้จัดนิทรรศการ และเป็นอาคารสำหรับการแสดงต่าง ๆ สำหรับฤดูฝน มีห้องน้ำที่สะอาด รองรับผู้มาใช้บริการ อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกในเรื่องของใช้ต่าง ๆ ที่ใช้จัดงาน โดยเทศบาลได้ให้งบประมาณ เดือนละพันบาท นอกเหนือจากนั้นวัดจะออกค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งจะได้เงินมาอุดหนุนจากการที่มีคนมาบริจาคร่วมกันทำบุญกับทางวัดและได้จากการเก็บค่าที่ขายของทุกนัดและงานทุกสิ้นเดือน

ประเด็นที่น่าสนใจคือ วัดเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุน โดยให้ใช้สถานที่บริเวณหน้าวัดเป็นสถานที่สำหรับจัดไว้ให้คนนำสินค้ามาขาย สำหรับสินค้าที่ขายในพื้นที่วัดนั้น มีสินค้าจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นสินค้าจำพวกผัก ผลไม้ อาหารคาวและหวาน เสื้อผ้า รองเท้า ของใช้ เบ็ดเตล็ด และของเล่นมากมาย ซึ่งผู้ที่มาขายมีทั้งคนในชุมชนและคนนอกชุมชน แต่ส่วนใหญ่จะเป็นคนในชุมชนมาขาย โดยทางวัดจะจัดเก็บค่าเช่าที่ตามความกว้างของล็อกขายสินค้า อย่างเช่น แผงของร้านผักเก็บ 10 บาท ร้านสองวาสามวา 20 บาท ถ้า 40 บาทก็จะกว้างหลายวา ที่นี้เก็บค่าที่ไม่แพง ฝนตกจะไม่เก็บ แม้แต่กระทั่งขายไม่ได้ก็ไม่เก็บ ซึ่งวัดและคนในชุมชนจะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันโดยถ้อยที่ถ้อยอาศัยกัน มีการจ้างคนกวาด จราจร ตำรวจ เอาเงินจากการเก็บค่านัดเป็นค่าจ้าง ตำรวจร้อยละ 50 คนกวาด 300 บาทต่อนัด จราจร 1,400 บาท ถ้ามีงานก็จะเพิ่มค่าจ้าง

นอกจากพื้นที่ลานวัดสำหรับขายของแล้ว วัดยังให้การสนับสนุนพื้นที่ สำหรับการแสดงและการประชุมกันตรงลานโพธิ์ ทางวัดเจ็ดเสมียนยังให้การสนับสนุนบริการพื้นที่สำหรับจอดรถอีกด้วย โดยจัดบริเวณสนามโรงเรียนวัดเจ็ดเสมียน ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่วัด เพราะโรงเรียนอยู่ในเขตวัด ทางวัดให้บริการฟรี ไม่เสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด ซึ่งปัจจุบันมีคนเข้ามาจอดรถที่วัดเป็นจำนวนมาก ทำให้พื้นที่ของวัดที่มีอยู่เดิมไม่สามารถให้บริการได้อย่างเพียงพอ ซึ่งกำลังจะขยายพื้นที่ทางด้านข้างของโรงเรียนวัดเจ็ดเสมียนเป็นสถานที่ จอดรถอีกจุดหนึ่ง ใช้เชือกตีเส้นเป็นช่องที่จอดรถ นอกจากนี้ ทางวัดยังได้ดูแลในเรื่องของความปลอดภัย โดยการจัดจ้างเจ้าหน้าที่มาทำหน้าที่จัดการจราจรภายในวัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและคอยดูแลรถที่เข้ามาจอดในบริเวณวัด เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวว่ามีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในระดับหนึ่ง

ชาวบ้าน

จากการพูดคุยกับชาวบ้านชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน พบว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่มาทำการค้าขายภายในตลาดเจ็ดเสมียนเป็นคนในท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วย 6 หมู่ คือ บ้านวังลึก บ้านเกาะสมบุรณ์ บ้านเจ็ดเสมียน บ้านสนามชัย บ้านคลองมะขาม และบ้านดอนไม้เรียง โดยจะนำผลผลิตทางการเกษตรของตนเองและผลผลิตที่ได้จากการแปรรูปมาจำหน่ายทำการค้าขายในบริเวณวัดเจ็ดเสมียน และบริเวณลานโล่งภายในตลาด 119 ปี เป็นการสร้างงานให้กับชุมชน เพื่อให้เกิดรายได้ เป็นการนำรายได้สู่ชุมชน สร้างความเจริญให้กับชุมชน อีกทั้งยังช่วยประชาสัมพันธ์ และให้การต้อนรับที่อบอุ่น มีอัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถสอบถามการเดินทางได้ ทั้งนี้ก็ยังช่วยกระจายการประชาสัมพันธ์แบบปากต่อปาก

จากการสัมภาษณ์นายประชาลักษณ์ ศรีคุณาภรณ์ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ตำบลเจ็ดเสมียนบอกว่า

ที่นี่เป็นรูปแบบของตัวเอง ไม่เจตนาให้มันอลังการ เป็นเสน่ห์แบบบ้านที่เราพึ่งมีพึ่งจัดที่ทำได้ขณะนี้ ไม่ต้องไปลงทุน ทุกสิ่งทุกอย่างของก็จะไม่แพง เพราะเป็นการทำแบบคนในชุมชน ชุมชนขายในราคามิตรภาพ ถ้าเราไปลงทุนไปโรแมนติก อาหารก็จะแพง ถ้าคนในเมืองก็เหมือนมาพักผ่อน มาเจอบรรยากาศอีกรูปแบบหนึ่ง แต่ไม่ใช่ที่นี้จะสมบุรณ์ หรือมีจุดขายที่ดีที่สุด เป็นมุมมองที่ว่าเป็นรูปแบบของตัวเอง ของเรามีจุดขายที่ว่า เราต้องมองว่ามาราชีร์เข้าไปไหน ไปตลาดน้ำดำเนิน บ่ายไปสวนผึ้ง บ่อคลึง บ่อน้ำร้อน ค่าไปดูค้างคาว มีดมาเจ็ดเสมียน น่าจะเป็นวงจรของคำว่าท่องเที่ยวราชบุรี ไม่ใช่จะมองว่าเจ็ดเสมียนเป็นจุดขายริ่ปาว เป็นองค์ประกอบเฉย ๆ การจะเกิดความร่วมมือได้ ต้องมองพื้นฐานมาว่า ต้องดูเจตนาของคนจัด คนทำ คือเกิดขึ้น

จากความศรัทธา ความเชื่อ ไม่ได้มุ่งเน้นผลประโยชน์ ในสายตาความรู้สึก มันเป็นการทำให้เกิดความเคลื่อนไหว การที่คนมาเที่ยวบ้านเรา ก็เป็นส่วนหนึ่งที่คนมาแล้วต้องกิน ต้องใช้ คนก็จะมีอาชีพ คนก็จะได้รู้จักบ้านเรา ก็จะมีสินค้าติดมือกลับไป ในเรื่องไขโป้ว ขนมเค้ก คนได้มาพัก ค่าใช้จ่ายก็จะเกิดการหมุนเวียน ไม่ได้หมายถึงความร่ำรวย แต่เป็นการว่าที่นี้ก็จะเริ่มมีอาชีพอีกแบบหนึ่ง ก็คือได้ขายอาหาร หรือขายของที่ระลึก ถือเป็นอาชีพที่ไม่ได้หิวหว่า แต่ก็ทำให้คนมีรายได้ ที่ดีที่สุดน่าจะภูมิใจที่นี้ ก็คือถ้ามีอาชีพแบบนี้เจริญต่อไปเรื่อย ๆ คนก็ไม่ต้องไปแสวงหาอาชีพที่อื่น คนอยู่ในชุมชน สุขความอบอุ่นในครอบครัวก็จะเกิด พ่อแม่ลูกก็จะได้อยู่ร่วมกัน (ประชาลักษณ์ ศรีคุณาภรณ์, สัมภาษณ์, 31 มกราคม 2552)

โรงเรียนวัดเจ็ดเสมียน

จากการสัมภาษณ์ นายวิรัช เฟื่องศิลา ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเจ็ดเสมียน พบว่า ในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันที่สำคัญของชุมชน ให้ความรู้แก่ชุมชน และช่วยพัฒนาชุมชน ให้ความร่วมมือกับชุมชนในด้านการบริหารจัดการ โดยมีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการบริหารชุมชน ให้คำแนะนำบ้างในเรื่องต่าง ๆ อีกทั้งโรงเรียนยังให้การสนับสนุนพื้นที่บริเวณด้านข้างสนามโรงเรียนเป็นสถานที่สำหรับจำหน่ายพวกเสื้อผ้า รองเท้า ของใช้เบ็ดเตล็ด และใช้สนามฟุตบอลโรงเรียนสำหรับจอดรถ ทางโรงเรียนก็ไม่ได้คิดค่าจอดเลย ครู นักเรียน ก็มีมีส่วนช่วยในการรักษาความสะอาดของบริเวณโดยรอบ รักษาสิ่งแวดล้อม เพื่อชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนจะได้มีชื่อเสียงและเป็นสถานที่ท่องเที่ยวตลอดไป (วิรัช เฟื่องศิลา, สัมภาษณ์, 25 มกราคม 2552)

สวนศิลป์บ้านดิน

จากการเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ พบว่า สวนศิลป์ บ้านดิน เป็นธรรมสถานเพื่องานศิลปะ สวนศิลป์ของชุมชน ตำบลเจ็ดเสมียน อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี โดยเจ้าของคือ ศิลปินรางวัลศิลปาธรยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2548 จากกระทรวงวัฒนธรรม นายมานพ มีจำรัส (ครูนาย)

ทั้งนี้ ภัทราวดี มีชูธน (ครูเล็ก) กับครูนายได้ชักชวนคนในท้องถิ่นมาช่วยกันพลิกโฉมตลาดเก่าแห่งนี้ให้กลายเป็นพื้นที่ศิลปวัฒนธรรม ด้วยเห็นว่าจุดแข็งของราชบุรีอยู่ที่การเป็นแหล่งรวมผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ซึ่งมีวิถีความเป็นอยู่และวัฒนธรรมแตกต่างกันไป ประกอบกับชุมชนแห่งนี้ยังมีมรดกหลายอย่าง การร่วมกันฟื้นฟูโดยมี “คนร่วมสมัย” จากสวนศิลป์ฯ มาช่วยออกแบบจัดวาง น่าจะเป็นความร่วมมือที่ลงตัว

การแสดงศิลปะร่วมสมัยเป็นความร่วมมือของศิลปินทั่วโลก เพราะจริง ๆ แล้วภัทราวดี เอียเตอร์ มีเครือข่าย ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมมาโดยตลอด เมื่อได้มีการปรึกษาหารือกัน ทุกฝ่ายก็อยากที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เพราะได้เล็งเห็นว่าชุมชนเจ็ดเสมียนนี้มีความตั้งใจที่จะถ่ายทอดและเผยแพร่ศิลปะร่วมสมัยออกสู่สายตานักท่องเที่ยว โดยสวนศิลป์บ้านดินจะออกค่าที่พัก ค่าอาหาร ส่วนภัทราวดีเอียเตอร์ช่วยในเรื่องค่ารถรับส่ง ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยก็ให้ความร่วมมือ อีกทั้งเทศบาลก็ได้เข้ามาช่วยเหลือ คือ เหมือนกับเป็นการลงแขก การจัดงานตลาด 119 ปีเจ็ดเสมียนจึงเกิดขึ้นมาเป็นรูปเป็นร่างได้ เพราะเกิดจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคน ทุกฝ่ายเกิดจากความรักชุมชนของเทศบาลและคนในชุมชน คืออยากพัฒนาให้มันดูสวยงามตามบุคลิกของพื้นที่ คือ จัดงานแบบพอเพียง ไม่ได้ต้องการให้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่ เพื่อเป็นการสืบสาน ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของท้องถิ่นและต่อยอดภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรมจากอดีตสู่ปัจจุบัน ด้วยศิลปะร่วมสมัย เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเด็กและคนในชุมชน (ภัทราวดี มีชูธน, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

หัวใจสำคัญอันหนึ่งสวนศิลป์บ้านดินฯ ถือปฏิบัติตลอดมาก็คือ ก่อนที่ทุก ๆ การแสดงจะเริ่ม ผู้แสดงจะต้องสื่อสารกับผู้ชมถึงวิธีการชื่นชมและวิจารณ์งานศิลปะร่วมสมัย ตลอดจนมารยาทในการรับชมการแสดง ซึ่งหากจะเปรียบไปก็เหมือนกับ “การตลาด” แบบหนึ่ง เพราะการมอบความเข้าใจนั้น ก็คือการมอบบรรณธรรมในการรับชม ทำให้ผู้ชมบริโภคงานศิลป์ได้เต็มอิมมิงขึ้นนั่นเอง ดังนั้น แม้ว่าจะไม่มีนโยบายเก็บค่าเข้าชมการแสดง แต่ประชาชนก็จะมอบสินน้ำใจต่อ “ความสุข” ที่เขาได้รับผ่านกล่องรับบริจาค เพื่อสนับสนุนนักแสดงและงานศิลปะตามความสมัครใจและความสามารถของแต่ละคน

ธุรกิจที่อยู่ได้ขายดีนั้น ใช่ว่าจะสำคัญที่การเร่งสร้างเม็ดเงินเสมอไป แม้ว่าโรงละครเล็ก ๆ แห่งนี้จะได้ลงทุนสูงมากมายในเชิงสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็เป็นชาวบ้านและเด็กนักเรียนในละแวกนั้น แต่ทุกการใช้จ่ายก็จำเป็นต้องคำนึงถึงรายได้ที่จะเวียนกลับมาด้วย ฉะนั้นแล้ว เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงละครให้มีความต่อเนื่องและรักษาสมดุลอันดีของรายรับรายจ่ายไว้ สวนศิลป์บ้านดินฯ จึงต้องหารายได้เสริมด้วยการเสนอบริการเป็น สถานที่พักแรม สถานที่จัดเลี้ยง สัมมนา ร้านกาแฟ และอื่น ๆ ประกอบไปด้วย

อย่างไรก็ตาม การดำเนินธุรกิจเสริมดังกล่าวไม่ได้เป็นไปในรูปแบบ “ขายซีซั่นเดียว อยู่ได้ทั้งปี” บริการที่นี้เลือกนำเสนอราคาที่เหมาะสมเหตุผล เพื่อให้กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ศิลปิน และชาวบ้านธรรมดาสามารถเข้าถึงได้ นั่นเองทำให้กิจการนี้มีเอกลักษณ์ มีเป้าหมายที่ชัดเจน และ ขายได้เรื่อย ๆ ตลอดปี (มานพ มีจำรัส, สัมภาษณ์, 22 กุมภาพันธ์ 2552)

ส่วนที่ 2 วิธีการสื่อสารการตลาดของชุมชนเจ็ดเสมียน

การท่องเที่ยวชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการวางแผนด้านการสื่อสารการตลาด เพราะการสื่อสารการตลาดเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินงานได้ ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนได้ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการสื่อสารการตลาดอย่างมากในการดำเนินงานการท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน

ผู้วิจัยพบว่า การสื่อสารการตลาดที่ ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนนำมาใช้โดยใช้เครื่องมือการสื่อสารการตลาด คือ การส่งเสริมการขาย การประชาสัมพันธ์ การขายโดยใช้พนักงานขาย การสื่อสาร ณ จุดขาย บรรจุภัณฑ์ และการโฆษณา โดยจะแบ่งผลการศึกษาในแต่ละส่วนที่ได้จากการเก็บข้อมูล ดังนี้

- การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) กิจกรรมทางการตลาดที่มีการใช้เสนอความพิเศษของสินค้าหรือกระตุ้นให้ผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ เช่น การลดราคา การแจกของแถมของสินค้า นอกจากนี้ยังรวมถึงการจัดกิจกรรมส่งเสริมทางการขาย โดยจะมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมแขนงต่าง ๆ ของท้องถิ่น และศิลปะร่วมสมัยซึ่งในแต่ละศุกร์ เสาร์ อาทิตย์สุดท้ายของสิ้นเดือนส่วนใหญ่จะมีการปรับเปลี่ยนการแสดงผลไปเรื่อย ๆ ไม่ซ้ำแบบ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาสนใจและติดใจอยากที่จะมาเที่ยวซ้ำและติดตามการแสดง โดยทั้งนี้จะไม่มีการจัดเก็บเงินใด ๆ ทั้งสิ้น

- การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อมุ่งสร้างภาพพจน์ที่ดีให้แก่สินค้าหรือชุมชน ได้แก่ การสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามของชุมชน และสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม ตลอดจนการเผยแพร่ข่าวสารต่าง ๆ ของชุมชน จะเห็นได้จากการจะมีการใช้วิทยุกระจายเสียงตามหอกระจายข่าวกระจายอยู่ตามแหล่งชุมชนของชุมชน บริเวณที่ตั้งบ้านเรือนอยู่หนาแน่น บริเวณวัด เพื่อทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนในชุมชน ทั้งความรู้ทั่วไป กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อาทิ เช่น งานวันสำคัญทางศาสนา งานบวช งานแต่งงาน งานศพ เรียกได้ว่าเป็นสถานที่ของชาวชุมชน โดยจะ

กระจายเสียงในช่วงเวลาประมาณ 06.30-08.00 น. และ 16.30-18.00 น. ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของเทศบาลตำบลเจ็ดเสมียนเป็นผู้ประกาศ

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับผู้นำชุมชนและผู้ประกอบการร้านค้าทราบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ ในที่นี้หมายถึงใบปลิว โบรชัวร์ หนังสือพิมพ์และนิตยสารจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ที่เข้ามาที่ตลาดเจ็ดเสมียนรายแรก คือ หนังสือพิมพ์รายวัน ที่ได้ลงข่าวการจัดงานตลาด 119 ปีครั้งแรก จนทำให้ตลาดเจ็ดเสมียนมีชื่อเสียง ด้วยเหตุนี้จึงเป็นการประชาสัมพันธ์ไปด้วย และต่อมาสื่อหนังสือพิมพ์รายวันหลายๆ สำนักก็เข้ามาสัมภาษณ์และนำเสนอในบทความในข่าว จนเป็นที่รู้จัก นอกจากนี้ก็ยังมีนิตยสารของอสท. ส่วนชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนเองก็ได้จัดทำโบรชัวร์แนะนำชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนด้วยเป็นการนำเสนอความเป็นมาสินค้าและบริการ อาหารคาว - หวานที่ขึ้นชื่อของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน รวมทั้งการแสดงศิลปวัฒนธรรม และทางการท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีก็นำรายละเอียดต่าง ๆ นี้ไปลงในวารสารท่องเที่ยวของจังหวัดและเอกสารแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดราชบุรีด้วย นับได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ก็เป็นสื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้ทราบข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนมากขึ้น

ต่อมา สื่อโทรทัศน์ของสถานีต่าง ๆ เดินทางมาทำรายการมากขึ้น เช่น รายการเปรี้ยวปากรายการตลาดสดสนามเป้า รายการไทยมุง เป็นต้น จึงทำให้ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแห่งใหม่ เป็นที่รู้จักออกสู่สายตาผู้ที่เป็นนักท่องเที่ยวมากขึ้น อีกทั้งสื่อวิทยุ ดังเช่นวิทยุชุมชนต่าง ๆ ก็ได้มีการกระจายเสียงผ่านสื่อบอกเล่าเรื่องราวและการท่องเที่ยวที่น่าสนใจของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนด้วยเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียน กล่าวว่า สื่ออินเทอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทมากในช่วงปี 2551 เพราะการท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรีลงภาพสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจคือ ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนผ่าน เว็บไซต์ ของตำบล จังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยก็ได้นำข้อมูลส่วนนี้ไปนำเสนอในเว็บของ ททท.ด้วย นักท่องเที่ยวที่สนใจ ก็สามารถเข้าชมรูปภาพบรรยากาศสวยงามของตลาด หรืออ่านข้อมูลแผนที่ต่าง ๆ ได้จากเว็บ ขณะนี้ทางชุมชนก็ได้จัดทำเว็บไซต์เทศบาลตำบลเจ็ดเสมียนขึ้น ซึ่งสะดวกและรวดเร็วกับการหาข้อมูลมีภาพสวย ๆ ภาพบรรยากาศเก่า ใหม่ ผสมผสานกัน เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวที่ชอบท่องเที่ยว หรือแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่เสนอที่ท่องเที่ยวก็มีข้อมูลของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนทุกสำนัก

- การสื่อสาร ณ จุดขาย (Point-of-Purchase or Merchandise Materials) วัสดุโฆษณาที่ติดตัวไว้ ณ จุดขายสินค้า ได้แก่ ในด้านของสินค้าพวกอาหาร ของฝากต่างๆ จะมี

โปสเตอร์ โลโก้ร้าน สติกเกอร์และการจัดหน้าร้าน ชิมอาหารและขนมฟรี ช่วงลดก็จะมีซื้อ 1 แถม 1 ส่วนในด้านสินค้าบริการ ที่เป็นในส่วนของศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและศิลปะร่วมสมัยก็จะมีการสื่อสารโดยการบอกปากต่อปากของผู้มาชุมชน เกี่ยวกับรายการการแสดงที่จะแสดงในวันนั้น ๆ ณ สถานที่ที่จัดการแสดงโดยตรง โดยบอกถึงรายละเอียดและสาระของการแสดงอย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการบอกเล่าประวัติความเป็นมาของตลาดเก่า 119 ปี และบรรยายบรรยากาศโดยรวมภายในงาน อีกทั้งยังแจ้งประกาศเรื่องต่างๆ เช่น บอกจุดบริเวณที่นั่งพักผ่อน ที่นั่งชมการแสดง และการบริการสุขภาพ เป็นต้น

- บรรจุภัณฑ์ (Packaging) คือ หีบห่อสำหรับบรรจุสินค้าหรือโชวสินค้าที่ทำหน้าที่สื่อสารสรรพคุณ วิธีการใช้ และกลุ่มเป้าหมายของสินค้า ผ่านฉลาก การออกแบบมีโลโก้ของสินค้าที่ได้รับรางวัลหรือชื่อร้านที่สร้างชื่อเสียง เช่น ไข่เป็ดแม่ทองสุข หรือยุพาเค็มมะพร้าวอ่อน สีสันที่ใช้บรรจุภัณฑ์ จัดเป็นเครื่องมือสื่อสารการตลาดตัวสุดท้ายก่อนที่ผู้บริโภคจะตัดสินใจซื้อสินค้า

- การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal Selling) การสื่อสารผ่านบุคคลหรือพนักงานซึ่งมีหน้าที่กระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายสนใจซื้อสินค้า ได้แก่ พนักงานขายหน้าร้าน แต่ที่ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนจะใช้พนักงานยืนประจำร้านและมีเจ้าของร้านกำกับดูแล พนักงานขายประจำหน้าร้าน นับว่าได้ผลมากเพราะที่ตลาดเจ็ดเสมียนเราเน้นการให้ความรู้เรื่องสินค้าต่าง ๆ ด้วยการกล่าวถึงสรรพคุณต่าง ๆ ของสินค้าที่แต่ละร้านมีไม่เหมือนกัน ร้านค้าจึงมีพนักงานประจำหน้าร้านคอยให้ความรู้แก่ลูกค้าตลอด เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลซึ่งมีส่วนสำคัญและดึงดูดความสนใจลูกค้าโดยเฉพาะร้านที่มีลูกค้ามากจนไม่สามารถมองเห็นสินค้าก็จะใช้พนักงานขายออกมาต้อนรับและโฆษณาถึงสรรพคุณ ความอร่อยของสินค้า หลายร้านมีการจัดพนักงานโดยแต่งตัวพื้นบ้าน เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย มาดึงดูดลูกค้า เสนอขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ทั้งนี้พฤติกรรมต่างๆ ของพนักงานขายหรือบุคคลที่รวมถึงผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ และชาวบ้านทั่วไปนั้น จะมีผลต่อภาพพจน์ของสินค้าและบริการ ซึ่งที่ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนจะมีการฝึกพนักงานประจำร้านและคนในชุมชนเจ็ดเสมียน ให้มีอัธยาศัยที่ดียิ้มแย้ม พุดจาไพเราะและมีความเป็นกันเอง

ในด้านการบริการลูกค้า เพื่อให้การบริการที่ดีแก่ลูกค้าและสร้างความสัมพันธ์ไมตรีกับลูกค้าในส่วนของภายในบริเวณการจัดงานภายในตลาดเก่า จะมีลานพักผ่อนที่นั่งบริเวณริมแม่น้ำ และที่นั่งชมสำหรับการแสดงบริการให้นักท่องเที่ยว บริการนวดแผนโบราณ บริการลานออกกำลังกาย รวมทั้งบริการที่พักของสวนศิลป์บ้านดิน

- โฆษณา สื่อโฆษณารูปแบบหนึ่ง ก็คือ ป้ายโปสเตอร์ โฆษณา ที่เราจะพบเห็นได้ตามท้องถนนในจังหวัดราชบุรี ก็จะบ่งบอกเกี่ยวกับการจัดงาน ร้านค้าโอท็อปที่มีชื่อเสียงของตำบล รวมทั้งกิจกรรมงานประเพณีต่าง ๆ ซึ่งบางจุดบอกเส้นทางและระยะการเดินทาง เพื่อความสะดวกรวดเร็วแก่นักท่องเที่ยว ทำให้ผู้ที่มาเที่ยวที่จังหวัดราชบุรีได้ทราบถึงสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่น่าสนใจ

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารการตลาดของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน

ในการวิเคราะห์การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารการตลาดเพื่อส่งเสริมธุรกิจชุมชน แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายใน

ปัจจัยภายในที่ส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบทางการตลาดและวิธีการสื่อสารการตลาดของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน จากการศึกษาของผู้วิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการและสังคมและวัฒนธรรม

1. การบริหารจัดการภายในชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน

หลักปฏิบัติในการดำเนินงาน ได้แก่ การบริหารจัดการภายในของชุมชน ดังนี้

จากการสัมภาษณ์ กำนันพิรพงษ์ สิงหาติปริชากุล กล่าวว่า

การบริหารจัดการภายในชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน ทางเทศบาลได้มีการตั้งคณะกรรมการที่มาจาก คนในชุมชนประมาณ 12 ท่าน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีฯ กำนันตำบลเจ็ดเสมียน ผอ.โรงเรียนชุมชนวัดเจ็ดเสมียนไวยาวังกร นายสถานีรถไฟเจ็ดเสมียน ประธานชุมชนบ้านเจ็ดเสมียนใน ประธานชุมชนบ้านเจ็ดเสมียนนอก ตัวแทนผู้ประกอบการ ตัวแทนวัดเจ็ดเสมียน ตัวแทนประชาชน หมู่ 3 เลขานุการนายกฯ เจ้าพนักงานธุรการ 3 ซึ่งคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ คือ ควบคุมดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน และร่วมกันประชุม ปรึกษาหารือ หรือดำเนินการปรับปรุง พัฒนา และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน รวมทั้งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ไม่ว่าจะเป็น การคมนาคม ความปลอดภัยในทรัพย์สินหากมีอุปสรรคใด ๆ จะต้องรายงาน

นายกเทศมนตรีตำบลเจ็ดเสมียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบทันที (พีระพงษ์ สิงห์ชาติปริชากุล, สัมภาษณ์ 10 มกราคม 2552)

จากการสัมภาษณ์กำนันพีระพงษ์ และผู้นำร้านค้า สรุปว่า ความร่วมมือของชุมชน นั้น มีทั้งกำนัน เจ้าอาวาสวัด โรงเรียน ตัวแทนผู้ดูแลตลาด และชาวบ้านทั้งหมดที่เป็นพ่อค้า แม่ค้า ที่อยู่ในชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อบกพร่อง หาทางแก้ไข แล้วจึงมาจัดลำดับว่าตรงไหนจะทำจะแก้ไขก่อนหน้าหลัง ทุกโครงการทุกปัญหาที่เสนอมาจะได้รับการพิจารณาทั้งหมดเพื่อประโยชน์ของชุมชนและนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเที่ยว

การบริหารจัดการของชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนให้ความสำคัญที่การให้ความร่วมมือของคนในชุมชนเป็นส่วนมาก การสร้างจิตสำนึกให้คนรักในท้องถิ่นที่ตนดำรงอยู่ ไม่ใช่เรื่องง่ายกว่าทุกคนจะมีความเข้าใจและมีความเห็นตรงกัน ในการที่จะดำเนินการจัดโครงการนี้ขึ้นมา จนกลายเป็นการท่องเที่ยวของชุมชนในทุกวันนี้ (อาทร ชื่นณรงค์, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

“ในเรื่องของมาตรการต่าง ๆ ทางคณะกรรมการชุมชน ได้มีการกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็น การควบคุมราคาสินค้า การสร้างความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยที่ดี ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวและทำให้นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวเกิดความสะดอกสบายใจ (พีระพงษ์ สิงห์ชาติปริชากุล, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

“การประชุมร้านค้าเวลาประชุมเราจะมานั่งคุยกันว่า ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนเรา จะต้องมีความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ร้านไหนที่ไม่ทำตามกฎก็ต้องพิจารณาไม่ให้ขาย ไล่ออกไปเลย เพราะถ้าทำไม่ดี ลูกค้าก็จะบอกต่อ ๆ กัน อาจทำให้เสียชื่อเสียงกับการท่องเที่ยวของชุมชนได้” (ทองใบ สุขพลอย, สัมภาษณ์, 10 มกราคม 2552)

ซึ่งการเชิญชวนให้ประชาชนท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการนำสินค้ามาขาย การให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวโดยการประชาสัมพันธ์ภายในท้องถิ่น เมื่อมีการประชุม การใช้เสียงตามสายของหมู่บ้านเพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนท้องถิ่น และขอความร่วมมือในการรักษาสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ในการดำเนินการในระยะเริ่มแรกปัญหา โดยมีสิ่งที่ต้องพัฒนาและต้องปรับปรุง มีการตั้งคณะกรรมการทำงานขึ้นมาร่วมกับชาวบ้านมีการประชุมกันทุกเดือน หรือการประชุมเพื่อจัดกิจกรรมเสริมการท่องเที่ยว รวมถึงการประชุมได้มีการวางแผนระยะยาว มีการจดบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐานอย่างเป็นทางการ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไป ปี พ.ศ. 2552 เริ่มประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คือมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเป็นจำนวนมาก และได้รับความ

ร่วมมือจากหน่วยงานราชการ เอกชน เทศบาล และชาวบ้านเป็นอย่างดีในการส่งเสริมให้ตลาดเจ็ดเสมียนนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว

การบริหารจัดการของคณะกรรมการ จะดูแลในแต่ละด้านดังนี้

1. การจัดการด้านบุคลากร ในการบริหารจัดการบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่ปฏิบัติงานประจำ นอกจากคณะกรรมการแล้วจะนำงบประมาณจากเทศบาลมาจ้างผู้ที่มีความสามารถเหมาะสมมาทำหน้าที่ต่าง ๆ และสามารถหาได้จากผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและมีความเข้าใจในการให้บริการนักท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ ผู้รักษาความปลอดภัยของตลาด พนักงานเก็บขยะ ผู้ให้บริการรถรับ-ส่ง พนักงานบริการนวดแผนไทย เป็นต้น

2. ด้านการประชาสัมพันธ์ มีการประชาสัมพันธ์หลายวิธี โดยผู้นำชุมชน ได้แก่ รองนายกเทศมนตรี กำนันตำบลเจ็ดเสมียน เทศบาล รวมทั้งผู้นำชุมชนคนอื่น ๆ

- การประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยราชการ เช่น การประชุมในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ หน่วยงานราชการ

- การประชาสัมพันธ์ โดยการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์ รายการ หนังสือ วารสาร อสท. วารสารท้องถิ่นไทย นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ถึงการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว สินค้าที่นำมาขาย ของดีประจำชุมชน

- การประชาสัมพันธ์ภายในท้องถิ่นเพื่อให้ชาวบ้านเกิดความรู้ความเข้าใจ ร่วมกันจัดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว และเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการให้ข้อมูลแก่หน่วยงานราชการ สถานศึกษา ผู้สนใจทั่วไป ที่มีความประสงค์ต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติม

- ททท. ช่วยประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติตลาดเจ็ดเสมียน กิจกรรมทางการท่องเที่ยวในแต่ละเดือน เพราะงานตลาด 119 ปี จะจัดเพียงแค่เดือนละครั้ง คือ ศุกร์ เสาร์ อาทิตย์สุดท้ายของสิ้นเดือน ซึ่งในแต่ละเดือนจะมีกิจกรรมที่แตกต่างและเปลี่ยนแปลงไปทุกเดือน หรือในบางครั้งที่ต้องการให้ตลาดเจ็ดเสมียนจัดงานในเทศกาล หรือโอกาสพิเศษ เช่น จัดงานประเพณีแห่ดอกไม้ท้ายสงกรานต์

- การบริหารจัดการทางด้านพื้นที่ คณะกรรมการจะมีการแบ่งพื้นที่ในการขายสินค้าให้มีขนาดเท่า ๆ กัน จัดช่องทางเดินให้สามารถเดินได้สะดวกมีร้านค้าอยู่ 2 ข้างทางเดิน โดยจะจัดให้อยู่ในเขตวัดเจ็ดเสมียนและบริเวณตลาด 119 ปี พื้นที่สำหรับการแสดงศิลปะพื้นบ้าน ศิลปะร่วมสมัย รวมถึงศิลปหัตถกรรมของท้องถิ่น ซึ่งจะถูกกำหนดไว้ในสามบริเวณ คือ บริเวณลานโพธิ์ ริมน้ำ และศาลาเอนกประสงค์ พื้นที่สำหรับนั่งพักผ่อนบริเวณริมน้ำและพื้นที่สำหรับนั่งดู

การแสดง พื้นที่สำหรับจอดรถของนักท่องเที่ยว ในบริเวณสนามหญ้าโรงเรียนเจ็ดเสมียน และบริเวณด้านตรงข้ามตลาด ติดกับทางรถไฟ ห้องสุขา มีให้บริการในบริเวณศาลาเอนกประสงค์

- การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการ ผู้ประกอบการสามารถเสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ได้ เมื่อมีการประชุมร่วมกันซึ่งมีผู้เข้าประชุมหลายฝ่าย ทั้งผู้นำชุมชน หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ หรือถ้าไม่ได้รับความสะดวกในด้านใดก็สามารถบอกกรรมการได้โดยไม่ต้องรอให้มีการประชุมเพื่อที่กรรมการท่านที่ได้รับแจ้งจะได้นำเข้าที่ประชุมต่อไป

- ด้านการตลาด เนื่องจากในระยะแรกตลาดเจ็ดเสมียนไม่ได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากหน่วยงานใด และไม่มีเงินทุนในด้านการวางแผนการตลาดจึงทำให้ไม่มีการวางแผนตามหลักวิชาการที่ต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก แต่ใช้วิธีการบอกผู้ที่มาขายสินค้าให้นำสินค้าที่มีความสด สะอาด รสชาติดี คุณภาพดี ราคาไม่แพง และพูดกับลูกค้าด้วยวาจาที่ไพเราะ หน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส เพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจในสินค้า การต้อนรับด้วยความเต็มใจเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจและกลับมาเที่ยวตลาดเจ็ดเสมียนอีก

- การบริหารจัดการด้านการเงิน คณะกรรมการได้ดำเนินการดังต่อไปนี้
รายได้

1. จากค่าเช่าพื้นที่ที่เก็บจากผู้นำสินค้ามาขายรายละ 10-20 บาทต่อวัน
2. รายได้จากการทำบุญทุกประเภท ได้แก่ การทำสังฆทาน การบำรุงสร้างศาลา การบริจาคค่าน้ำ-ค่าไฟ โดยวัดเป็นสถาบันหลักสำคัญที่ช่วยในเรื่องของไฟฟ้า ไต้ะ แก้ว ที่ใช้ในการจัดงาน

3. การเก็บค่าที่พักของสวนศิลป์บ้านดิน เพื่อนำเงินที่ได้มาใช้หมุนเวียนในการบริหารจัดการงานตลาด

ค่าใช้จ่าย

1. ค่าเก็บขยะในบริเวณพื้นที่ตลาดเจ็ดเสมียน
2. ค่าจ้างพนักงาน ได้แก่ พนักงานทำความสะอาดในพื้นที่ตลาด ผู้ดูแลทำความสะอาดห้องน้ำ เบี้ยเลี้ยงเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มาดูแลบริเวณที่จอดรถและพื้นที่โดยทั่ว ๆ ไป บริเวณตลาดและวัด เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

3. ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงพื้นที่ สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ เช่น ปรับปรุงอาคารเอนกประสงค์ให้เป็นที่สำหรับการประชุมและจัดการแสดงต่าง ๆ จัดหาเครื่องออกกำลังกายและที่นั่งพักผ่อนริมน้ำ และการสร้างเพิงหลังคามุงจากสำหรับการนวดแผนไทย

นอกจากนั้นคณะกรรมการยังบอกถึงวิธีการจัดเก็บรายได้โดยทุกคนคณะกรรมการจะนำรายได้ทุกประเภทมารวมกันและนำเงินส่วนหนึ่งจ่ายเป็นค่าแรง ค่าเก็บขยะ ค่าทำความสะอาด ส่วนเงินที่เหลือนำไปฝากธนาคาร และจะนำมาใช้จ่ายเพื่อพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสมโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ จากการศึกษาของผู้วิจัยเห็นว่าประชาชนผู้นำสินค้ามาขายจ่ายค่าพื้นที่ถูกมาก หากวันใดขายสินค้าไม่ค่อยดีหรือกรณีฝนตก ก็จะไม่เรียกเก็บเงิน เมื่อเทียบกับรายได้และจากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทำให้ทราบว่าเศรษฐกิจภายในครอบครัวดีขึ้น ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของตำบลเจ็ดเสมียนดีขึ้นด้วย

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเกตพบว่า เป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างสมาชิกในชุมชน แบบการบอกปากต่อปาก ซึ่งจะไม่มีการเขียนกฎเกณฑ์ใดๆ มากำหนด เป็นการสื่อสารที่เกิดจากความสนิทสนมคุ้นเคยและจากความสัมพันธ์ในทางส่วนตัว ได้แก่ การพบปะพูดคุยสนทนากัน โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นระหว่างกัน เป็นการสื่อสารระหว่างประชาชนทุกกลุ่มในชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนด้วยกัน ระหว่างกลุ่มผู้นำชุมชนกับชาวบ้านทั่วไป ระหว่างชาวบ้านในชุมชนด้วยกัน ส่วนในด้านการตลาดและการประชาสัมพันธ์ ถือเป็นกลยุทธ์ที่จะมีความยั่งยืนเนื่องจากใช้ผู้ประกอบการที่ต้องติดต่อสื่อสารกับลูกค้าโดยตรง ในการมีอัตราค้าไม่ตรีที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวในฐานะเจ้าของบ้าน

2. สังคมและวัฒนธรรม

สังคมและวัฒนธรรมเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ทัศนคติ ความต้องการ และลักษณะเฉพาะของคนในสังคมที่องค์กรไปประกอบอยู่ค่านิยมและทัศนคติ เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลและมีอิทธิพลต่อความปรารถนาของบุคคล ซึ่งชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียนจะต้องพยายามดำเนินการท่องเที่ยวของชุมชนโดยนำสินค้าและบริการมาสนองให้ได้

ชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียน เป็นชุมชนที่ยังคงอนุรักษ์บ้านเรือนที่สร้างด้วยไม้สองชั้น และมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ผู้คนภายในชุมชนมีความสามัคคีถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและกัน การค้าขายเป็นแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน ส่วนใหญ่ตั้งร้านขายของหน้าบ้านของตัวเอง โดยสูตรในการปรุงอาหารได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นสูตรเก่าแก่ดั้งเดิมของภูมิปัญญาคนไทย ตลาดเก่าเจ็ดเสมียนนั้น ยังคงมี บรรยากาศและสภาพแวดล้อมของตลาดเก่าแก่ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ปรากฏอยู่ อาทิ เช่น สภาพบ้านเรือนที่ปลูกสร้างด้วยไม้เป็นแบบห้องแถวสภาพทางเดินภายในชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียนที่ยังคงเหมือนสมัยก่อน ชุมชนตลาดเก่าเจ็ดเสมียน ถือได้ว่าเป็นเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยมีความสามารถในการผลิตอาหารเป็นหลัก และได้นำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวคิดในการดำรงชีพ ก็

คือเมื่อผลิตอาหารขึ้นมาพอเพียงสำหรับการบริโภคแล้วที่เหลือก็นำออกมาขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว จนถึงบัดนี้ กลายเป็นเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็ง นั่นเป็นเพราะว่าคนในชุมชนมีส่วนร่วมมีส่วนผลักดันให้เกิดการค้าสร้างเครือข่ายธุรกิจท้องถิ่น (Local Business Net)

รวมถึงหลักในการดำเนินชีวิตของชาวเจ็ดเสมียนก็ยังคงเป็นการอนุรักษ์วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมอยู่ ซึ่งตลาดเจ็ดเสมียนจะมีตลาดนัดเช้า ชาวบ้านส่วนใหญ่ก็จะออกมาจับจ่ายใช้สอยสินค้าด้วยการรณรงค์การใช้ตะกร้าแทนถุงพลาสติกเพื่อลดภาวะโลกร้อน ส่วนผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะนั่งที่ร้านกาแฟ จิบน้ำชา กาแฟ อ่านหนังสือพิมพ์ หรือนั่งพูดคุยสารทุกข์สุกดิบกัน ซึ่งมีให้เห็นอยู่เป็นประจำในทุก ๆ เช้า

นอกจากนี้ก็ยังมีศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ชาวชุมชนเจ็ดเสมียนจากหลายเชื้อชาติได้ร่วมกันอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีมาสู่กัน นั่นก็คือ การแสดงศิลปะพื้นบ้านของศิลปินอาวูโส การเข้าผี อีกทั้งมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญของชาวเจ็ดเสมียน คือ ประเพณีแห่ดอกไม้ทำยสงกรานต์ เพื่อกกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์และผู้มีพระคุณในช่วงปีใหม่ที่ชาวเจ็ดเสมียนปฏิบัติกันมานานกว่าร้อยปีนั้น มีรากเหง้ามาจากกลุ่มชาวลาวที่สมัยก่อนเก็บดอกไม้คนละกำสองกำจากตามหัวบ้านหัวนามารวมกลุ่มกันตกแต่งเกวียนแห่ไปวัด ส่วนหนึ่งแบ่งไว้ถวายพระ สักการะกองผ้าป่า หรือปักที่กองพระทราย ช่วงเทศกาลนี้ถือเป็นงานรื่นเริงและเล่นสนุก ทั้งการเล่นลูกช่วง เล่นเข้าผี หรือเล่นเพลงพื้นบ้านต่าง ๆ ก็ครึกครื้น

ประเพณีที่สืบมาถึงปัจจุบันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง จากขบวนเกวียนกลายเป็นขบวนรถบุปผชาติตระการตา เป็นงานใหญ่ระดับจังหวัด เพิ่มการแข่งขันเรือยาวประกวด “นางงามหัวไชโป้ว” ที่จำกัดอายุไม่ต่ำกว่า 70 ปี รวมทั้งมหรสพสมโภชต่าง ๆ ได้มาประชันฝีมือกัน

จากการสังเกตของผู้วิจัยจะเห็นได้ว่า เมื่อเวลามีการจัดงานสำคัญใด ๆ ก็จะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชาวชุมชนเจ็ดเสมียน ทั้งผู้นำท้องถิ่น ชาวบ้านทั่วไป ผู้เฒ่าผู้แก่ อาจารย์ พระภิกษุ นักเรียนโรงเรียนในพื้นที่ และลูกหลานในตำบลเจ็ดเสมียน ที่พร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจกันให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ อยากที่จะมาเรียนรู้และสัมผัสกับวิถีชีวิตแบบชนบทโดยแท้จริงของชาวเจ็ดเสมียน

ปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นักท่องเที่ยว และเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสื่อสารการตลาดเพื่อส่งเสริมธุรกิจชุมชนที่ไม่สามารถควบคุมได้ ทั้งนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้นการดำเนินธุรกิจจึงสามารถผันแปรได้ตามสภาพแวดล้อมภายนอก

1. นักท่องเที่ยว

เครื่องบ่งชี้ให้ ทราบว่า องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ คือการรักษาลูกค้า นักท่องเที่ยวไว้คือสิ่งสำคัญมาก ประสิทธิภาพในการดำเนินธุรกิจจะประสบความสำเร็จจะวัดจาก จำนวนลูกค้า นักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของธุรกิจชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวที่ตลาดเจ็ดเสมียน

ผลจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่ตลาดเจ็ดเสมียนมีความหลากหลายและจากที่ต่าง ๆ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวตลาดเจ็ดเสมียนส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มากขึ้นทั้งครอบครัวระดับชั้นกลางขึ้นไป มียานพาหนะเป็นของตนเอง อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑลที่เดินทางมาเที่ยวโดยรถยนต์ส่วนตัว เป็นนักท่องเที่ยวที่ชอบบรรยากาศแบบเก่า ๆ และความเป็นชนบท รวมทั้งมีใจรักในศิลปะ โดยไม่มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาเกี่ยวข้องส่วนใหญ่เดินทางมาเพื่อรับประทานอาหาร ซื้อของฝากนักท่องเที่ยว และชมการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านและศิลปะร่วมสมัย

ส่วนการทราบข้อมูลทางการท่องเที่ยวจากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะมาจากการบอกเล่าของผู้อื่น คือ อาจเกิดความประทับใจจึงไปบอกเพื่อนญาติพี่น้อง รวมถึงบุคคลที่รู้จักให้เดินทางมา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเป็นการประชาสัมพันธ์ที่น่าเชื่อถือมากกว่าวิธีอื่น นอกนั้นก็จะเป็นการชมจากสื่อทางโทรทัศน์ ทางหนังสือพิมพ์ ทางนิตยสาร วารสาร และอาจจะตามเพื่อนมา

จากการสัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวกล่าวเป็นภาพรวมว่า ค่านิยมในการท่องเที่ยวของคนเปลี่ยนไปในปัจจุบันการท่องเที่ยวเชิงแบบนี้ กำลังได้รับความนิยม สำหรับนักท่องเที่ยวที่กำลังต้องการพักผ่อนในสถานท่องเที่ยวที่มีครบทั้งอาหารและบันเทิง สถานที่ท่องเที่ยวประเภทนี้กำลังบูม กำลังเป็นต้นแบบของการดำเนินธุรกิจชุมชนของหลายๆ ชุมชน กลายเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยวได้ท่องเที่ยวมากขึ้น

จากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ในด้านดี คือ บริเวณตลาดเจ็ดเสมียนร่มรื่น อากาศดี มีทิวทัศน์ริมแม่น้ำที่สวยงาม สะอาดตา การตกแต่งสถานที่บริเวณตลาดเจ็ดเสมียนมีความสวยงาม มีการจัดแบ่งโซนพื้นที่การแสดงต่าง ๆ ได้อย่างลง

ตัวและเหมาะสม เส้นทางเดินชมและซื้อสินค้ามีความสะดวก การจัดพื้นที่ขายสินค้ามีความเหมาะสมกับการเดินเที่ยวชม ไม่หนาแน่นเกินไป ผู้ขายสินค้ามีอัธยาศัยไมตรีดี ราคาสินค้าที่ขายมีความเหมาะสม มีการให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวเพื่อเดินชมสินค้าและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยจะมีโบชัวร์แจกในงาน และชาวบ้านทุกคนให้การต้อนรับเป็นอย่างดี มีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำและดูแลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยว มีแผนที่บอกบริเวณแหล่งท่องเที่ยวชัดเจน เส้นทางที่ใช้เดินทางมาตลาดเจ็ดเสมียนมีความสะดวก มีการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ ห้องสุขามีให้บริการเพียงพอต่อความต้องการและสะอาด

ในด้านลบ คือ ป้ายบอกทางมาตลาดเจ็ดเสมียนยังไม่มีความสะดวกและยังไม่ได้มาตรฐาน สถานที่จอดรถมีไม่เพียงพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ที่นั่งพักผ่อนบริเวณแหล่งท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ จำนวนร้านขายสินค้าไม่เพียงพอต่อความต้องการ ไม่มีป้ายประกาศเตือนข้อควรระวังในการเดินทางท่องเที่ยวและทรัพย์สินแก่นักท่องเที่ยว

จากการสัมภาษณ์และพูดคุยกับเจ้าของร้านค้าต่างๆ พบว่า แม่ค้าจะบอกว่ากลุ่มลูกค้าของตัวเองเปลี่ยนไปมา จากที่เคยเป็นคนในท้องถิ่นมาซื้อ ก็ได้เปลี่ยนเป็นคนกรุงเทพฯ เป็นหลักซึ่งนักท่องเที่ยวหรือผู้บริโภคมานี้เที่ยวตลาดเจ็ดเสมียนแห่งนี้ มีทั้งแม่บ้าน พ่อบ้าน นักธุรกิจ ข้าราชการ นักศึกษา นักเรียน ที่ต้องการจะมาลิ้มรสชาติของอาหารและขนมที่ขึ้นชื่อของความเป็นสุพรรณภูมิเก่าแก่ ดั้งเดิมอีกทั้งยังได้ชมบรรยากาศเก่า ๆ ศิลปวัฒนธรรมของคนในชุมชนและศิลปะร่วมสมัย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนนอกพื้นที่ ทั้งจากกรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี นครปฐม ฯลฯ โดยเดินทางมาเป็นครอบครัวเพื่อรับประทานอาหารเช้าของฝากกลับบ้าน และมักจะพูดกันปากต่อปากว่าอร่อย จนชาวแพร่กระจายออกไปเรื่อย ๆ ทำให้คนรู้จักมากขึ้น

รวมทั้งอาจจะมาดูการแสดงศิลปวัฒนธรรมด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะเพื่อเป็นวิทยาทานความรู้ให้กับตัวเอง หรือเพื่อความบันเทิงและผ่อนคลาย ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้คนที่เข้ามาชมการแสดงในที่นี้ต้องมีใจรักในงานศิลปะแขนงต่าง ๆ อย่างแท้จริง เพราะเป็นไปไม่ได้ว่า ใครก็ตามที่ได้เข้ามาสัมผัสจะต้องชอบทุกคน

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

ภาวะทางเศรษฐกิจมีผลต่อการดำเนินงานไม่มากนัก เพราะชุมชนตลาดเจ็ดเสมียน เน้นความเป็นอยู่แบบพอเพียง หากภาวะเศรษฐกิจมีปัญหา ก็จะพยายามปรับเปลี่ยนราคาหรือลดสินค้าลงบ้าง แต่อยู่ในปริมาณที่เหมาะสมไม่โก่งราคาเกินควรเหมือนตามท้องตลาดทั่วไป

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจไม่ค่อยมีผลอะไรต่อการที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวที่ชุมชนตลาดเจ็ดเสมียนแห่งนี้ เพราะการเดินทางสะดวก

ระยะทางไม่ไกล ค่าใช้จ่ายในการเดินทางอยู่ในระดับที่รับได้และการมาเที่ยวที่นี่ ค่าใช้จ่ายไม่สูงมาครั้งเดียวได้เที่ยวทั้งวันครบวงจร เพราะก่อนที่จะมาถึงตลาด 119 ปี ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจมากมายของจังหวัดราชบุรี ให้นักท่องเที่ยวได้แวะชม โดยตลาดเจ็ดเสมียนอาจจะเป็นจุดสุดท้ายของนักท่องเที่ยวที่จะได้เข้ามาหยุดพัก เนื่องจากเป็นตลาดยามเย็น ได้มาชมการแสดงและมาชิมอาหารที่ขึ้นชื่อของชุมชนเจ็ดเสมียน ซึ่งอาหารก็ราคาไม่แพงสด ใหม่ และสะอาดถูกหลักอนามัย

จากแนวความคิดที่จะพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับประชาชนในพื้นที่ จึงทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อวิถีชีวิตที่ดีของประชาชน ประเด็นเรื่อง การสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ที่ได้รับการหยิบยกขึ้นมาในฐานะที่เป็นทางเลือกที่สำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเริ่มจากการใช้ จุดแข็งในสังคมและทุนทางสังคมที่มีอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชน จึงเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และเพื่อเป็นฐานรองรับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมพร้อมกันทุกด้าน ด้วยการกระตุ้นและสร้างกระบวนการทำงานการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม ประกอบกับพื้นที่ตำบลเจ็ดเสมียนมีต้นทุนทางด้านทรัพยากรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมพื้นบ้านซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และมีคุณค่าทางด้านความมั่งคั่งมีสุนทรีย์ โดยพื้นที่นั้น ๆ จะสะท้อนเรื่องราวบอกเล่าความเป็นมาทางประวัติศาสตร์การก่อตั้งถิ่นฐานของกลุ่มชนต่าง ๆ ในพื้นที่นั้น โดยมีการพัฒนาการทางด้านสังคมของวิถีชนที่มีคุณค่า ทั้งในอดีตและปัจจุบัน และสถานที่ต่าง ๆ ยังคงสภาพอยู่ให้เห็น ซึ่งสามารถบอกเรื่องราวในอดีต ไว้ให้เยาวชนได้ใช้ศึกษาถึงประวัติความเป็นมาได้ อย่างชัดเจน